

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунуң, Тыва АССР-ниң Дээди
Совединиң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

Төрөөн чурттувустуң ажалчы чоннары төлевилеттинген план-
нарны чедишкенин күүседир дээш могаг чок демисежир, бү-
гү улустуң социалисттик чарыжының иденкейлиг киржикчилери-
ниң хүрөөлөңинге туржур-патриотчу хүлээлгелиг. Чаа, 1973
чыл ажыл-агый болгаш культура тургузуушкунунуң бүгү учас-
токтарыңа шалыпчы ажилдың чылы болган турар ужураг.

(Совет улуска, Совет Социалисттик Республикаларның Демократиялык бугу националдарының ажалчы чоннарына СЭКП
ТК-ның, ССР-ниң Дээди Советиниң Президиумунуң болгаш ССР-ниң Министрлер Чөвүлелиниң Кыймылдамалары).

ЧАРЫШТЫҢ ТУГУН БЕДИК ТУДААЛЫ!

КӨДЭЭНИҢ АЖЫЛ-ИШЧИЛЕРИ, КЫШТАГЛААШКЫН—ШАЛЫПЧЫ ФРОНТ!

ЧЕДИШКИНИҢ ЭРТТИРЕР ДЭЭШ

СЭКП Улуг-Хем районунуң
индустрия эргелекчиси Б. Н.

пропаганда болгаш агитация
Маады-биле беседа.

— 1972-73 чылдарың
кышкы үезинде мал продукту-
ларын бүдүрерин болгаш кү-
рүңгө садарын көвүдөдир,
кыштаглаашкыны чедиш-
кенин эрттирер талазы-биле
Бүгү-өвүлел социалисттик ча-
рыжыңга киришпешкен, Улуг-
Хеминиң көдээ ишчилери чаа
чыла соруктуг ажиллап ки-
ришкен. Партиязың болгаш
чаагың ол талазы-биле док-
таалың фермаларга, бригада-
ларга тодартып таныжыл-
чаалашкан. Идиг таныжыл-
гага мал ажилында ажиллап
турарлар шупту киришкен—
деп, Биче-оол Намчагович бе-
седааның эгезинде чутазалаан.

— Орта социалисттик ча-
рыштын, кижилериниң тус-
тузунда хүлээлгелериниң не-
гелдерин ол таныжылга үе-
зинде канчаар көргөңил?
— Районда ферма, бригада
бүртүз, тус-тус малчынар
бедикте социалисттик хүлээл-
гелерин ал, бот-боттарының
аразында чарыштарын ол-ла
таныжылга хуралдарыңа
шиитпирлээн. Чарыштарын,
хүлээлгелерин мурундагы
хүлээлгелериниң дээштинде
улам дээштинде болду-
рунун хемчеглерин ал чо-
руткан. Амгы үеде ферма бу-
дүрүткү кызыл-бузуңарында,
малчынарың кыштагларың-
да чарыштын негелдерин
көскү черлерде аскаалаан.
Чижек кылдыр «Улуг-Хем»
совхозтуң Ары-Бажы биле
Алдын-Шынаа сүт-бараан фер-
маларын ал көрөөлү.

Ийн коллективтин кайы-
даа бо чылын төрүүр чүс
инекке олаштыр 95 бызааны
менди алырын, сүт саалдаан
кышкы үеде көвүдөдирин бо-
тарынның мурунда салып ал-
ган. Ол негелдериниң күүсе-
дишкен коллектив совхозтуң

шалчир Кызыл туугун 50
рубль түнүгү акша шаңчалы-
биле кады алдыр. Илчигаш ол
фермаларың саанчылары, ка-
ларчылары районун өске
ажыл-агыйларыңа өөрүн кий-
гырып, «Көк-Тей» совхозтуң
саанчыларын илчигаш биле де-
тээл.

«Күш-ажылдың хостуу»
совхозтуң мурнакчы саанчы-
зы Кара-кыс Сангай-оол эр-
кен чылын бир инектен-не
1900 кг сүтү саап алыр хүлээл-
гезин 2000 кг кылдыр
күүсеткен, бо чылын болуңга
быжыдаан инек бүдүрүткүн
2100 килограммы саарын хүлээл-
гезин. Ол ышкаш «Найы-
ра» совхозтуң Урбун сүт-
бараан фермасының саанчызы
Анна Хуурактын ымың көрү-
гүзү 1560 кг четкен болза,
бо чылын ол бир саар инекке
онааштыр 1670 кг сүтү саап
алырын хүлээлгезин. Ол-ла
бырда 111 анык ишарыжы-
тар кадарып турар Валерий
Трапан кышкы үеде оларын
семиртилгезин чедишкенин
эрттирп, бирээзинин-не хо-
нукта немелде деңизин 1 кг
500 грамм чедирерин аскаан.

Урбун фермасында бызаа
ажакчылары А. Байкылаң
биле В. Доржу аразында ча-
рыш салып алган, олар бир
бызааның хонукта немелде
деңизин 630—700 грамм че-
дирерин хүлээлгезин. Идиг чижек
районда кайы хей.

Мал кыштаглаашкыны рай-
онун ажил-агыйларыңда
амгыдаа онза бергедээш-
кени чок дээрзин эш Маады
беседаның түнелгезинде дын-
накташ, ол талазы-биле СЭКП
району, райкүсөөм ажил-
агыйларга хүн бүрүнүң дээш-
тинде дузазын чедирп турарын
айткан.

Бистиң көрр.

Баштайгы хураганнар

Мал ажилдакчыларың Бүгү-өвүлел социалисттик ча-
рыжыңга Барыш-Хемик району «Барыш» совхозтуң
Бижиктиң-Хем салбырының хойжу бригаданың малчы-
наны менди алыр дээш хемчеглерин ал турар.
Хой төрүп эгезин, баштайгы тороон 258 хойну хураганын
онча-менди доруугун турар. Каданарда чаш хураганарга
болгаш хойларга чидиртп мал чеми, дус, сүт четчир.

К. МААДЫ.

БЕРГЕДЭЭШКИННЕР ТУРЗА-ДАА...

Ыраккы районнарның бирээзи — Өвүрде мал ажилы-
ның ажилдакчыларының аразында социалисттик чарыш
налбарып эгелээнин партия
районунуң ийги секретары
Ч. Х. Ооржак бистиң редак-
цияга мынчаар дыңнаткан:

— Районда 10 хойжу бри-
гада, 3 сүт-бараан фермазы
ол чарышка киришп турар.
Кышкы үеде мал продуктуларын
күдүлүткө, кыштаглааш-
кыны чедишкенин чору-
дул, малдың чаш төдүн бү-
рүн менди алыр талазы-биле
олар бедиктен хүлээлгелерин

алгаш, ону боттандырып ки-
ришкен.
Районга чарыштын эгелек-
чилериниң бирээзи «Комму-
низмче орук» колхозтуң Ку-
жур-Чыраа сүт-бараан ферма-
зы болган. Ол ферма бир инек-
ке сүт саалдаан эртен чыл-
зындаан дык көвүдөдирин,
төрүүр чүс инекке онааштыр
90 бызааны камгалап алырын
хүлээлгезинде айткан.
«Торгалыг» совхозтуң Ка-
ра-Талда хойжу бригаданың
ныл салган сорулдарын со-
лун. Идиг хойжулар бүгү ма-
лын менди алыр талазы-биле
олаштыр, төрүүр чүс хойга онааш-
тыр 90 хураганын доруугун,
бир хойлаңна 2 кг 800
грамм дүтү кыгып, хой бү-
рүзүн 41 кг, хураганы 21 кг
дирит деңизиг кылдыр семир-
тирин, тарып боозадылганы,
чуулданы, кыргылданы өй-
шаанда бедик деңгелге эр-
тирерин хүлээлгезин айткан. Ов-
хозтуң мурнакчы хойжуларын
тус-тузунда алган хүлээл-
гелери оон-лаа бедик. Ту-
нат Оосур-оол, Донгак Байыр,
Түлүш Калың-оол олар тө-
рүүр чүс хойга онааштыр
100—105 чедир хураганын
менди доруугун, бир башка
онааштыр 2,8—3 кг дүтү

кыгыр деп сорулганы сал-
ган.
Механизаторлар чангыс бол-
гаш хей чылдыг сипеннерин
тарылазын калбартып тур-
гаш, 450 га черин сугтарып,
лаштыг, чадан үнүштүг чер-
лерин аптап арылдарын хүлээл-
гезинде айткан, малчынар
нарга боттуг дузазын көргүзөр
сорулганы салган.
Эш Ооржак беседаныңа
оон ылай кыштаглаашкында
бергелер турза-даа, өвүрүлөр
оон ажил эртеринин дарый
хемчеглерин ал турарын чу-
гаалаан.

Бистиң көрр.

БАЙДАЛ ЭКИ

Кара-Чырааның ажил-иш-
чилери чаа ажил-агый чы-
лын чедишкенин уткааннар.
Олар күрүңгө 1570 центнер
сүт саар чыл планын он ай-
лар дүргүзүлдө-ла 1630 цент-
нер кылдыр ажыр күүсеткен,
оон бээр чаа чылдың үлүңчө
киришкен турган. Бо чурга-
лар ол фермада социалисттик
чарыштын эки органиастат-
тыганын, ында киж бөрүзү-
нүң шудуруг ажилын херечил-
леп турар.

Ферманың планың онаа-
да-а хойну саап алырын

ларын күүседирине бүгү кол-
лектив иденкейлиг киришп тур-
ар. Илангыч Ондар Кара-
кыс, Ондар Семис-Кара, Дон-
гак Идиг, Ондар Борбаанак,
Монгун Чылаж болгаш өске-
ла саанчыларын бир инекке
онааштыр саган сүдү мурну-
ку чылдарыныңдан азын кө-
вүдөд. Саанчылар бо чылын
оон-даа хойну саап алырын

шиитпирлээннер.

Кышкың эң соок үези кел-
ген. Бо хунерде фермада 350
инектин бары-ла ден кезин
азырада тургускан.

«1972—1973 чылдарың
кышкы үезинде мал продукту-
ларын бүдүрерин болгаш
бедиктеерин көвүдөдир дээш
мал ажилдакчыларының Бү-
гү-өвүлел социалисттик чары-

жын калбартып дугайында»
СЭКП ТК-ның, ССР-ниң Ми-
нистрлер Чөвүлелиниң бол-
гаш ВПС-ниң доктаалы-
биле танышкан, киж бүрүзү
социалисттик хүлээлгезин аде-
көргөн. Оон түнелгезинде ка-
чыраажылар Иштин салбырда
Ак-Тал сүт-бараан ферманын
чарышка кийгирган. Амгы-
зында ийн ферманын кайы-
зында-лаа байдал эки.

О. ДОРЖУ,

«Сүт-Хөл» совхоз.

Мал ажилының продуктуларын күрүңгө садарының чыл планын күүсеткениниң түңнели

(1973 чылдың январь 1-де медээ, хуу-биле)

Районнар	Сүт	Эт	Дүк
Бай-Тайга	104,2	98,9	102,2
Монгун-Тайга	—	99,4	95,8
Барыш-Хемчик	92,2	95,7	97,6
Өвүр	111,4	100,1	97,1
Чан-Хемчик	101,9	100,0	100,7
Улуг-Хем	101,3	102,4	98,6
Танды	102,5	102,1	100,3
Бичи	114,3	103,2	96,0
Тоюу	157,3	100,2	100,8
Наа-Хем	109,2	107,9	105,7
Тес-Хем	100,7	83,8	76,7
Эрзин	101,3	100,1	77,0
Кызыл хоорай Соведи	106,1	123,1	105,7

Республика инитизи-биле
1972 чылдың январь 1-де
турганы

Дүк садарының планы хүлээлгени кады алырга четпес, а
доктааттыгын күрүңгө планы күүсеттинген.

Колхозчуларның сорукуг ижи

Бичи-Хем районун «Кызыл
тараагы» колхозунуң хою
Эрбекте оларлап турар. Бүгү
хойну дөрт хойжу бригадага
үзе тургускан. Амгызында ол
бригадаларың хойлары хүр
менди.

Малды кыштан хүр менди
ажырып алыр төлөөр, кажаа-
хораны болгаш малчынар-
нын чурттаар бажың-балгазын
баш бурунгаар мак сепкен,
чымылап алыр эргежок чу-
гула дээрзин малчын бүрүзү
билдир. Эрбек участогунда
хойларын күш-деңгели ар-
байн, хүр турарыңа эш Ми-
хана Баргополовтуң удуртканы
септекчилер эвенюзун ачы-

хавылазы улуг. Бо эвеню хой-
жу бригадаларың бүгү-ле
кыштагларыңда кылаа чогуур
септеге ажилдарын эртеп
чылдын ноябрь 30-ге чедир
бүрүн дооскан. Эвенюнүң ту-
дугуларыңа малчынар өв-
рүп четтиргенин илерилип ту-
рарлар.

Ам хойжуларың аразында
социалисттик чарыш калбарган.
Оларын киж бүрүзү кыштан
чангыс баш-лаа мал өскүмас,
чаш төдү бүрүн камгалап
алыр сорулганы болуңу мур-
нунда салып алган, чаа чылда
чүткүзүг, сөрүк кириш-
кенин ажилдап турарлар.

М. БЮРБЮ.

БИСТИН ЧУРТУВУСТА

Казахстан

Чу-Сарысуиниң ордулажың 2456 метр төрүштөндө бой-
дус газының күчүгү фонтаны аттымып үнгөн. Ол бир хонук
иштинде био миллион хире кубометр кемчээлди газды үндү-
рүп турар.
Оон келир үеде ажил-дузазы дык үлүг. Газдың черден ту-
ра үлөтүр төптөрү—Карагандага, Темиртауга, Чимкентке,
Джамбулга чедир мырнай ырак эвес. Оон аңгыда оон мур-
нуу талазында, дөрт ле чүс километр черде, Мурзбек-Таш-
кент—Фрунзе—Алма-Ата хоорайларын тавараан республика-
лар аразының газ дамчылар хообайы база чыдып турар.

РСФСР

Омскиниң хову-шөлдеринге бо кыжын хар арай-ла чута
дүшкөн. Илчээл-даа чандык шөлдерде чартык метр бедик
хар чаллар тыттып келгээ. Ону Омские белеткеп кызыл-
ган чаа херекс—тускай агрегат кылдып турар. Ол чангыс-ла
эрткен, ийн херекс бүдүрер—харын чыгыр басыншаа, ийн
метр болгаш-ла чыгыр метр бедик, ык тырып каат харын
аттырып калар. Шугурагың дүтүзүшкенин беэиң мындыг
халың чөр кырылган шырбын шыдаас.

Хар тырып, чалаар ол чаа «УВС-9» дээр агрегат хары угда
тос метр черин харын беле шаап шыдаар. Мурнаагы хар
балер машиналардан ылгадып чүдүү оон чүгө 10—15 сан-
тиметр харын беэиң бөлүп, чалап шыдаарында болур. Оон-
биле кыш дүргүзүндө шөлдерин харын бир-чүш угда-ла бөл-
дүрүп, чалаарга четчир болур. Илчээр кылаң шөлдерге ча-
анын хөрүңчө ол-тык хой сиңип, сугартылар болгаш күзүн
дүжүт база чаагай болур. Сибириниң көдээ ажил-агый эртем-
шиңчилер институтунуң ажилдакчылары ону шөлдерде үезин-
де ылазылап тодаратканнар.

Агрегаттын боду дык бөдүүн. Трактор доора демирлерде
кокут каан калбак демирден кылаң дөрт дөспилерин сөөр-
түр. Аар болуун дээш оларда эленип туруп каан. Олар башып
эртөөр-ле хар дык бажың апарар. А оларын соонда чып-
шыр каппан каан демир «чаалгынар» кадыг харын чалдан-
дыр беле шаап каан чөрүүр. Ол бөдүүн болууга, мындыг агре-
гаттарын Омскиниң совхозтары болгаш колхозтары амгы
үеде боттары-ла кылдып ал турарлар.

Таджикистан

Таджикистаның сугаттыг дөдгөм шөлдер чалгылаң
Ваши, Гиссар болгаш Куляб шылааларында хөөкө тарымр
черлерин аңдырып эгезеэн. Ол аңгыда ийн муу амыг агре-
гаттар кылдып турар. Черин олар эң кымы—40 см болган
оон-даа ханы кылдыр чарып турар. Ширинти шугу аңдар
оңтанышаа, хар угда ийн одуругу чарар тускай аңды-
нарың калбаа-биле ажиллап турар. Хөөкөчлөр тектар
санын-ла 300-тен 500 килограмм чедир суперфосфатты төп
турар.

Бо чылын хөөкөдө 250 муу амыг тектар черин тускай-
лаар.

Армения

МВУ-6 дээр чаа хевирин пиrometer херекселки химия бүдү-
рүлгезин, машина тукузушкунуңа, энергетикага, радиотехни-
ка болгаш электроника бүдүрүлгезинге, а ол ышкаш көдээ
ажыл-агыйга-лаа дык калбаа-биле ажиллап болур аргалыг.
Европаның прибор кылдыр заводу мындыг херекселдерин мөө-
нү-биле кылдып эгезеэн.
Армян эртемденериниң чогаалдып тургусканы ол херексел
эңтиг болгаш илгелдиг болушунда, яны-буру механизмдер-
ниң ажилдап турганының үезинде оларын температуразын
хемчээп, таарыштарыңа ажилдаптынар. Ону агаар-боду-
сун кайдыг-лаа байдалында ажиллап болур.

Молдавия

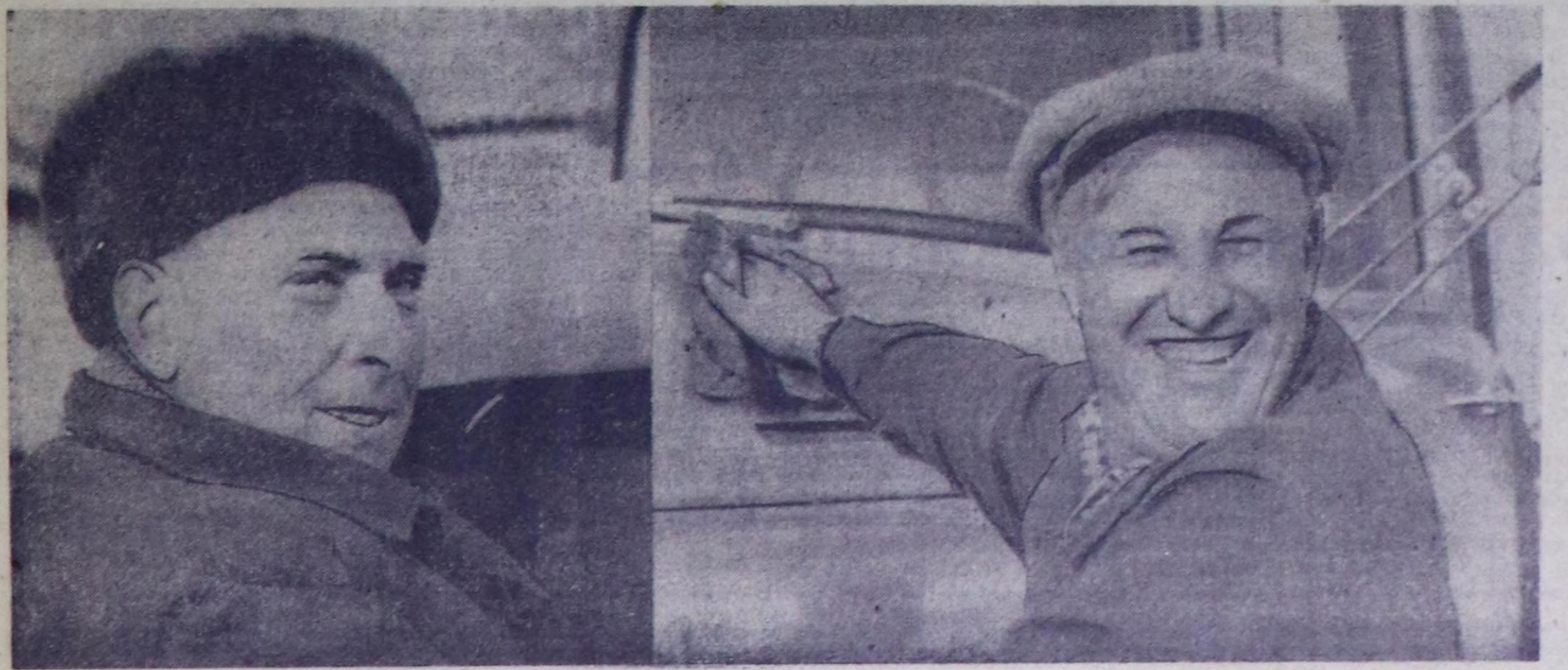
В. Худяковтуң бизнесте спенарийин «Молдова-фильм»
студиялыгы тиргизганы «Думчюкка юртил ал» деп чаа
кино-туруу Бессарабияның ажилтын чоннарың Совет эрге-
чагырга дээш демселенип дугайын чугаалап турар. Режис-
сёрлар М. Ирандеев биле Н. Гибунц тургусканы ол филь-
мин кол-ла маалдарын чакыт ажилдап турар коммунист.
Молдава кинематографистер боттарының ол чаа ажилын
ССР-ниң ийлеинге тураскаатканнар.

Киргизия

Киргизияның муруну талазында Сары-Челек деп камгала-
дыг черин тайга-сынырыңа хүнүң-ве, даң бейиңа, аңчы-
ның амырганының үнү чангылыны үнер. Илчээл-лаа ол дү-
риг амыганыңың өлүгүр дээш эвес, а чемгерер дээш кийги-
рып турары ол-дур.

Кижиниң ол медээзин дынааш, күчүгүг зурлар дораян-
на маппан чедип кээр. Оларын Аскания-Новадан Киргизияда
көжүрүп экилеткен соонда тайга-сынын кадыг-дошкун агаар-
болуушунга эки таарыж чурттай берген болгаш өзүң кө-
вүдөш турар аларган.
Бо чылдыг соок кыжы эгелеп, хар-чам угдагы бээр, ол
черде кижилериниң организмине «столовая»-даа ам зур-
лардан аңгыда тайганың сынын болгаш элэк-дүбүзү, чер-
лек хаваннар болгаш хөрөннөр-даа кээп амырап чөмөннү
ал чоруп турарлар.

(СЭТА).

ЭРЕСТИГ ЧОЛААЧЫЛАР

Эрткен юбилейиң чылга тураскааткан со-
циалисттик чарышка дээр күш-ажыл-
дарыңа республикабыздын аял-
спорт бүдүрүлгезин чедип ал, шаңнал, мак-
талам-лаа ал келген. Бо бүдүрүлгөдө чо-
лаачы эш Петровтуң удурткан бригаданы
көскү чедишкенин билдире, чарышка
бирги черин каш улаа алган.

Ол коллективке хей чылдарда ажилдаан,
коммунисттик күш-ажылдың шалымызы
атты чедип алган чолаачыларын бирээзи
Вениамин Абрамович Игнатенко болду. Эш
Игнатенко 1958 чылдан-ла бо АТБ-ге чо-
лаачылап, аар чүктөрүн ырак-уаак че-
рлерге чедирин, рейстерин үсейин келген.
Бо чолаачы Тываның хоорайлар, суурла-
рында, машина чедер булуңнарыңа шугу-
зунга четкенин биске чуугалады.

Бедик чагай машиназының, техниктиг
ажалдааны кылдып тура, ол эрткен 1972
чылда күженишкенин ажилдаанын дын-
накташ, хоочун бүдүрүлгөдө каш анык
плонналың кижилери-биле, кады чангыс
эңгир ажиллап келгенин, совет улустун
мөңгө дайырап белек үзгелер, Тыва АССР-
ниң Улустарың найырамы орден-биле
шаңнаанын демселдеп турду. Оон-биле
кады чолаачылап келген, база-ла комму-
нисттик күш-ажылдың шалымызын Ален-

сей Петрович Копнов машиназының мо-
торунун килчар ажилдап турарын дын-
нактап чоруй. Ооңуң өлүгү каалты. Ол чо-
лаачы эштериниң чалымына чедип келген,
далаш чок, бодамы аарак, мынча дей-дир:

— Бистиң анык республикамыздык ор-
ден-биле шаңнааны магаданың-
ла-дыр, оолдар. Бедик шаңнаага харым
кылдыр чаа чылда эрткен чылдарыңдан-
лаа бедик социалисттик хүлээлгелерин ала-
ган, ону күүседир дээш, бүгү күжүвүстү
мөөнүзүр ужурауг бис.

— Хоочун өнүкү эш Копновтуң саназын
деткин, чаа чылдыг социалисттик хүлээл-
гелерин чугаалажып, ону бадыйларда, ол
санаады чок өскө кылдыр чугула—деп,
бригадир эш Петров немен кагды.

Делгем гаражтан ак-көк өнүгү авто-
мобилдер хөөмөин сала каап, чүктөр сөөр-
түр чоруптар узун оруктарының эгезинче
бузун бүгүрүдүп үнүпүрлөр.

Бо чурктарда: республикабыздын АТБ-
зының чолаачылары Вениамин ИГНАТЕН-
КО (оң талада) биле Алексей КОПНОВ
рейсче үнер мурунда.

О. ОХЕМЧИКИН,
фотограф.

КУУСЕЛДЕНИ ОРГАНИЗАСТААР, ХЫНААР

Советтер болгаш амыдырал

Ажылчы чоннар депутаттарынын чер-чер Советтеринин ажылдын улам экижилер талаа-а-биле СЭКП ТК-нын докт-аалары, район болгаш хоорай Советтеринин кол эргелеринин болгаш хулаалгелеринин дугайында чазактын хою-лулары чер-чер Советтеринин амыдыралында чутуза бо-лушкун. Ону боттандылар дээр Барыш-Хемчик район-нун чер-чер Советтери элээн ажылдарын кылган.

Чижээ, Ак-Довурак хоорай болгаш Кызыл-Мажалык суур баа кедээ Советтеринин куускомнары сонгучуларын ча-гыгаарын кууседир, депутат-тарын чон мурунунга отчетта-рын организацияларын илпей-житкен. Район Советинин 75 депутат, Аксы-Барлык, Эр-ги-Барлык кедээ, Кызыл-Ма-жалык суур Советтеринин де-путаттары барык шупту сон-гучулар мурунунга отчетта-рын берген. Илангы Кызыл-Мажалык суур Советинин де-путаттары Адымар Монгуш, Николай Дворков, Тамара Хар-ченко, Галина Бугакова олар боттарынын сонгучуларын мурунунга 4-7 удаа отчеттар-ын берип, округтарга чорут-кан ажылдарын дугайын таныштырган.

Эрги-Барлык кедээ Совет-инин куускомунун хурааларын-га нийтинин малчын кыш-таалашкыны, колхозта тууду-ажылы, одаар мый белекел, техника септелгези болгаш еске-даа чутуза айттырларын чутаалашкан. Бо кууском бо-дунун ажылын квартал, чыл-панын баугаар чорутуп кел-ген, Ажыл-агый болгаш кул-тура тургузушкунунун со-ругаларын шийтирлеринге Советтерин ролунун ескени-ни еске-даа чиктерери той.

Районун чер-чер Совет-теринин сессияларын Конститу-цияда айткан хуусаада ши-лишкен, сонун байдата эр-тирив, одаа депутаттар чиди-ган санал-шугумчулукта-даа кы-лып туралар.

Куускомнарынын организа-чы ажылчынын чарыбас ке-ээ — шийтирлер кууседе-ини контролдуулар, хынаары болур. Бо ажылды ой-шанда, организация чорутуп, докта-мал боттандылары эки тунне-ди бээр ужураут. Шийтирлер-ини кууседеин боттандыра-ры чутуза соруга болур. Ил-дыг турбуже, районун чер-чер Советтери бо ажылды кош-кык чорутуп турарынын эвеш-эвеш чиктерери айтты болур.

Чижээ, Хондосон кедээ Со-ветинин куускомунун бодунун хураалдарынын белекелни чет-пес организацията, ону эрти-ринин планда көрдүнгөн ху-раалдын хулаа алыр шийтир-лерин баш бурунгаар бижип тургуспас, оларын кууском-кежигинеринге таныштырбас таварылгалар бар. Шийтир-лерин кууседеини органи-заствайн турар. Куускомун 1972 чылдын июль, август айларга хураал эртиргени-ни протоколдары чок. Ший-тирлер кууседеинин дуга-йында айттырларын сөөлү ийи-чылда чангыс-даа удаа хура-га чутаалашкан. Коммунал-ажыл-агый, чаагайжылга болгаш орук тулуунун, кедээ ажыл-агый бол-гаш бойдус камгалаанын ба-за улус өөредилгезинин, культуранын болгаш кадык камгалаанын талаа-биле доктаамал комиссияларын чоруткан ажылдарын дуга-йында отчет илеткелдерин бо кедээ Советтин сессиясында чутаалашкан. Иччалза-даа ол комиссияларын чогум кайы хире ажылдаанын анаа то-даргай анализтеген. Оларын-га ажылчы дугайында ший-тирлерин бешин хулаа албаан

болуп турар. Мындагы чет-пес районун еске-даа Совет-теринин куускомнарынын ажылды бар. Районун Со-веттери доктаамал комисси-яларын отчеттарын сессияла-рга ам-даа эвеш диннал ту-рар.

Район Совети бешин докта-мал комиссияларын херекте-рин тус-тузунда тургуспаан. Район Советинин алдыгы бол-гаш сессияларынга соци-алисттик хоюлу-дурум бол-гаш нийтинин корум-чурум-нун камгалаанын баа кедээ ажыл-агый талаа-биле док-таамал комиссияларын отчет илеткелдерин диннаан. Ич-чалза-даа ол сессияларын протоколдарында отчет илет-келдер талаа-биле чогум кан-дыг шийтирлер хулаа алган-дын тодаргай айттыр болуп турар. Ол-ла сессияга мандат комиссияларын илеткелди-ин диннаан, а анаа хамаарыш-тыр кандыг-даа шийтир ху-лаа алдымпаан.

Ажылчы чоннар депутатта-рынын чер-чер Советтеринин болгаш оларын куускомна-рын хулаа алган шийтирлер-инин кууседеинин дуга-йында айттырларын район-нун кайы-даа Советтерин куускомнарынга хала чутаала-

жып келген. Оон туннелинде Советтерин, оларын куус-комнарынын хулаа алган шийтирлеринин саны чеже-даа көвей бола, ажыл-херек-ти байдаты ескерилбейн ту-рар. Харын-даа чамдык ший-тирлерини хулаа алгаш, оон кууседеини организацияларын шийткен чорутуп турарын ол шийтирлеринин дээштин-чавыс. Чижээ, район Совет-инин куускомун «Арагаалашкы-га болгаш алкооголукке дуу-р хемчеглерини кууседеинин хем-чеглер дугайында» № 167 шийтирлерин эртен чылдын июль айда хулаа алган. Ол шийтирлерин бир ай хире үе-интинде чогум черлерге чо-рутпайн, кууседеини органи-заствайн чыгырган. Ол хире үе эртен сонда ам ук ший-тирлерин дугайын сактып кел-ген. Бо дээр район Совет-инин куускомунун шийтирлер кууседеини багай организа-тап турарынын бир херечин.

Ажыл-агый болгаш кул-тура тургузушкунун хой ай-тырларын чегинишкенин шийтирлеринин Советтеринин ажылчы хой-ниинин, ажыл-чы чоннары кайы хире хаара-тудурун баа хамааржыр. Чурттажылы чегинерин чаа-гайжыдары болгаш ногаанчы-

дары, коммунал болгаш чо-нун амыдырал хандырылганын черлерин тудары болгаш куускомнарынын еске-даа чуту-за ажылдарын талаа-биле беле-ажылды кылган хемчеглерин боттандырынын ажылчы чон-он-не калба-биле киржир ужураут. Илны турбуже, ра-йонун кедээ Советтеринин куускомнары боттарынын ча-гыгаарында хой-ниини органи-заствайн чыгырган, илангы хе-роженнер чевуелдеринин, кварталдар, куушчулар ком-плеттеринин, эш хуузуун су-тарарын, школаларда төр-дөр комитеттеринин болгаш эки турарын уушчу дуржика-ларын ажылды ам-даа кош-как уурутуп турар. Чижээ, Хондосон кедээ Советтин куускомун ында хероженнер чевуелдерин, эш хуузуун судунун ажылчынын дугайында айттырларын куускомун хураалдарында чангыс-даа чу-гаалашкан. Оон туннелинде Ондар Хоору даргаалан хе-роженнер чевуелди, Кужутет Баа-оол даргаалан эш хуузу-нун сулу эртен чылдын ба-рык-ла ажал кылбаан. Кедээ Советтин девисээрине чурт-такчылыг черлерде арагалар, хой-ниинин чурумун үрээр, хулганнаар, ажал кылбас ка-

жилер-биле демисел чогуур-дендеде эвеш. Шекпээр кедээ, Кызыл-Мажалык суур Со-веттеринин девисээрине байла-баа оон дээрдевейн турар.

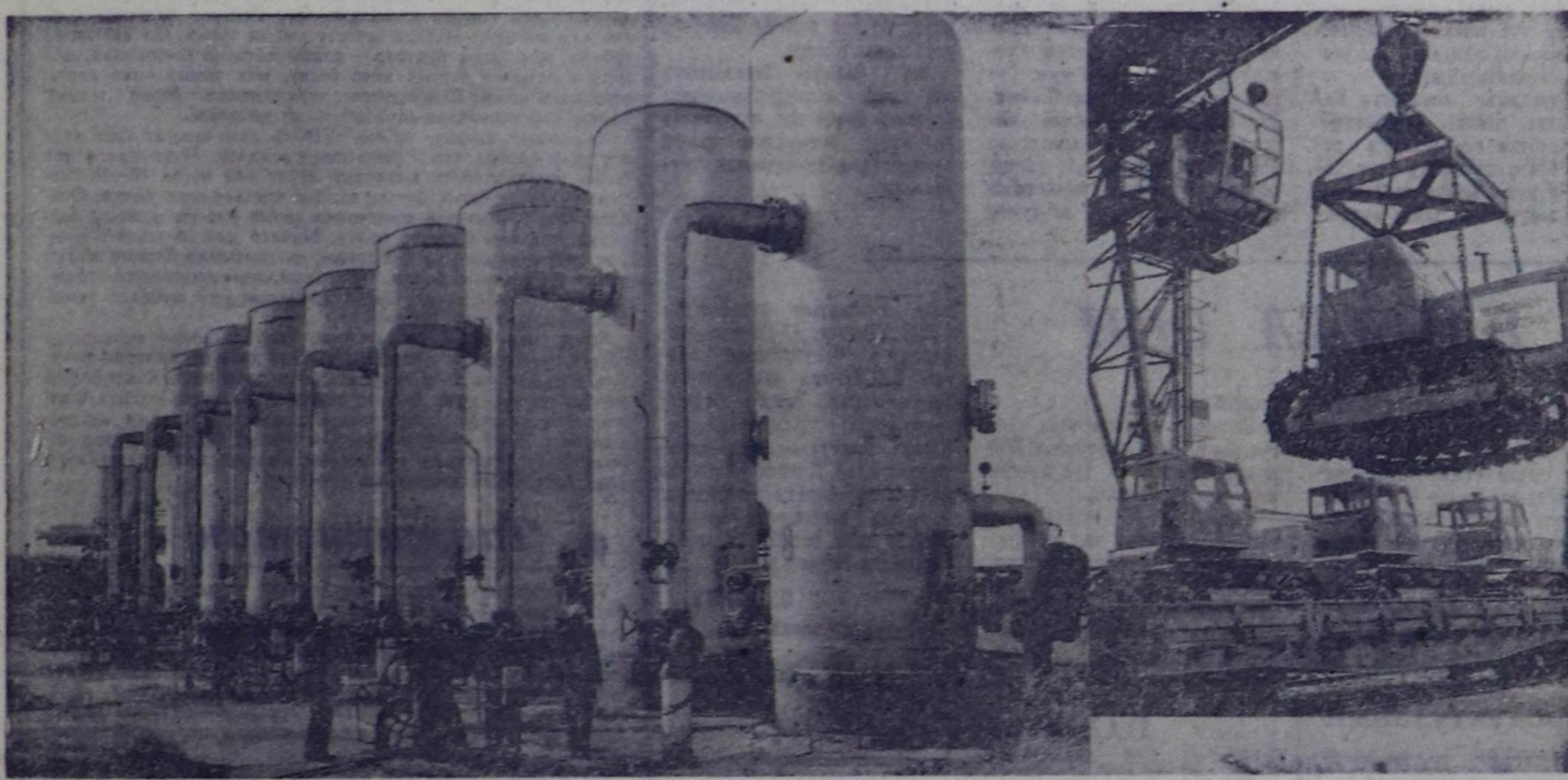
Шийтирлер кууседеини организацияларын бир таарымчалыг аргам болза депу-таттар белекелерин дамчыштыр ажал болур. Илангы кедээ суур Советтеринин депутаттар белекелеринин нийтинин малын камгатаалашкыны, чыска беле-кетел, мал калжарларын туулу аам септелген дээр ни-жектиг ажылдарын контрол-лап, Советтин ажылчыга дээштин дугайын чедирер ужу-рут.

Каа-Хем район Советинин куускомунун эки ажылдык де-путаттарын дуржулаанын канчаар непередип турары-нын аргаларын Барыш-Хем-чиктин чер-чер Советтеринге ажалдары чогумчалыг. Дур-жулааны непередип болу де-г кедээ Советтер ол районда бар. Чижээ, Аксы-Барлык ке-дээ Советтин куускомун хе-роженнерин 3 чевуелдин, 18 агиткватиринин дамчыштыр чон ортузунга тайылбыр-мас-салыг ажалды илпейжиткен. Эртен чылдын агиткватира-лар аразында 180 ажал кон-пертин, «Барлык» сонгоотун төвүнге болгаш Аксы-Барлык-

ка уран холдарын кылгаары-нын 2, ажалын аш-чег кылгаарынын 3 дегелгезин организацията. Кедээ Советтин девисээрине депутаттарын 3 болуп тургускан. Ол белек-терде депутаттар боттарынын сонгучкан округтарында док-таамал барып, сонгучулар-биле беселажып, хулаа ал-ган шийтирлерин кууседе-ини боттандылар дээр ажал-ды эки тургуска. Кедээ Со-веттин куускомун чонун ийи-ти хурааларын он ажал калж-эртирген. Кедээ Советтин куускомун депутаттар болупун-ируштут, эки дээр. Ол болупун канчаар организа-тавынын дуржулааны район-нун чер-чер Советтеринге чүте непередип болбазы?

Районун чер-чер Совет-теринин организа-мсалыг ажылдык мындагы четпестерин дый чылдагы дээр бо ажылче доктаамал комисси-яларын, активни хаара тулап, ажал-агый болгаш култура тургузушкунун айттырларын шийтирлеринге Совет-тер боттарынын ролун улам бедирер ужураут.

А. ИВШЕНДЕЙ,
Тыва АССР-нин Дээди Со-ветинин Президиумунун ажил-дачысы.

УРАЛ-УЗБЕКИСТАН. Бухара-Урал аразынын газ дамчыдар хоолойы элээн каш эвилелдекен республикаларын ак-ик оттулар чүүл-биле туудуштур холбаштырып турар. Узбекистандан барган газтын чүштү бири неээн чангыс Челябинск-область сайгырып турар. Область болупун элээнде Узбекистанче транзиттарын, бульдозер-лерин, чер ажылын сайгырадынын аар орук машиналарын, демір айкан, «Урал» деп, автомобильдерин болгаш еске-даа дыка хой чүүлдерин чорутуп берип турар.

ЧУРУНТАРДА: оң талаада — Челябинсктин комсомолчуларынын Узбекистан-га белек кылдыр кылып берген «Т-100 М» деп транзитну чүдүрүп чорутуп турары. Солагай талаада Краснотуркунск газ-компрессор станциясында. Моон газы Челябинск областын хоорайларынын үлөп чорутуп турар.

Б. КЛИПНИЦЕРНИН ФОТОЗУ. (СЭТА-нын фототехникизы).

Сульфат заводу ажылгала

БЕКДАШ. (Туркмен ССР, СЭТА-нын көрү). Кара-Богаз-Гол мутуздургуун эриинде чаа туттунган сульфат заводу январь 3-де бодунун баштайгы продукцияларын берген.

«Кара-Богаз-Сульфат» комбинаты натрий сульфатын чүткө сөөнөөр аайы-биле ка-зып тым тургандыг оон заводтун ажыл-даг эгелзине-биле чегелештир чылдык бүтү дургузунда ону аядап кылып ар-галып болган.

Завод чыл санында-ла 200.000 тонна сульфатын кылып үдүрер аргалыг. Ол дээрде колдунда шыл болгаш целлюлоза-саваны кылып бүдүрүлгелерге ажаллаар чүдүлдерин кылып үдүрерин барын ийи-нотан ноюдулар. Моон сонгаар баа-ла ол хире күчүгүт ийиги заводту тудуп тур-гар.

Ол заводту тудуп тургузуп, дерининге РСФСР-нин, Таджикистан, Узбекис-танын тускай бүдүрүлгелерин болгаш ор-ганизацияларын киргени.

Сульфат заводтун ажылгала киргени — Кара-Богаз-Голдун эртинөөн боттуну-биле ажаллаарынын оруунга улут баам болган. В. И. Ленин ол черин дус бай-лаан ажаллаага кирери улут ужу-дуга деп санап турган. Ол дугайын улут баштыгы «Совет эрге-чагырганын ээл-чегил соругалары» деп чүдүргө биж-жээ.

Бекдашка чуртта эң улут дээр бром заводун, калпы дустарын кылып үдүр-ерин дерин-херекселдерин тудуп тур-гар деп турар.

Ол ишкан далайын мында өөш-биле кат-тыштырар плотиныны тудуп шийтир ажалдарын дооскан.

ХУЛЭЭЛГЕНИ — АМЫДЫРАЛГА

Нийтинин малын хур иш-тагалдыр, мал болгаш чер ажылчынын продуктулуун бед-идер талаа-биле Бүгү-эвилел социалисттик чарымынын эл-чээнге киргеш, Барыш-Хем-чиктин кедээ ишчилери улуг соруктуг ажалдап турар. Ра-йон бо чылын курунуге 160 тонна сүт, 234 тонна эътти, 24 тонна дүктү садарын хулаалган, төрүүр чус башка оонаштыр 90 хураганын, 80 массалыг оодай берген, баш-тайгы төрөн 1200 хойнуң 1213 хурагын шупту менди.

«Шекпээр» совхозтун Суг-Нажаа ферманынын саянчыны Рая Монгуш бодунда быгыл-лаан савар инек бурунунда-не 1800 кг сүт, совхоз-тун нийти планында 200 кг хойну саварын хулаалган. Ол ферманын кадарчысы Сары-лар Дикит-оол инектеринин баш бурунуге оонаштыр кыш-кык хонукта 300 грамм, а чый-гы уеде — 600 грамм немеле деңкин алыр соругалары.

Саяа Доорга, Донган Хирли-оол, Шура Саяа ышкан, бедик хулаалгелер, ажыл-иш уле-герлер малчынары хойну адап болур.

«Болшеви» колхозтун хоочун хойнуу Х. А. Базыр эртен чылын төрүүр чус баш-ка оонаштыр 103 хураганын доруктурган, бир хойдан-на 2100 грамм дүктү кыргып ал-ган. Хомушну Анай-оолонин ба-чылын чус башка оонаштыр 105 хураганын эстүрерин, бир хойдан-на 2500 грамм дүктү кыргып алыр хулаалган. Ол чик эвеш соруга, малчын-ны сөзү амыдырал кырынга чедикшигин боттаныр.

«Барлык» совхозтун Хондос-онде хойну бригадасы Бүгү-эвилелдик социалисттик чары-мынга киршип, районун хой-жу бригадаларын кыйгырган.

Малчын буруну 10 тоннадан эвеш эвеш ситгенин белекээр, чамдыг херекээр 10 тонна одонти кургадып бөлөр, бри-гада кышча улегерлерин беле-кенир. Төрүүр чус башка оонаштыр 90 хураганын до-руктуруп алыр. Саяа Биче-оол, Хомушну Ууртак ышкан мурунаны малчынарынын ху-лаалгези оон ыракт бедик. Бо хуунерде бригаданын хою массалыг оодай берген, баш-тайгы төрөн 1200 хойнуң 1213 хурагын шупту менди.

«Шекпээр» совхозтун Суг-Нажаа ферманынын саянчыны Рая Монгуш бодунда быгыл-лаан савар инек бурунунда-не 1800 кг сүт, совхоз-тун нийти планында 200 кг хойну саварын хулаалган. Ол ферманын кадарчысы Сары-лар Дикит-оол инектеринин баш бурунуге оонаштыр кыш-кык хонукта 300 грамм, а чый-гы уеде — 600 грамм немеле деңкин алыр соругалары.

Саяа Доорга, Донган Хирли-оол, Шура Саяа ышкан, бедик хулаалгелер, ажыл-иш уле-герлер малчынары хойну адап болур.

«Болшеви» колхозтун хоочун хойнуу Х. А. Базыр эртен чылын төрүүр чус баш-ка оонаштыр 103 хураганын доруктурган, бир хойдан-на 2100 грамм дүктү кыргып ал-ган. Хомушну Анай-оолонин ба-чылын чус башка оонаштыр 105 хураганын эстүрерин, бир хойдан-на 2500 грамм дүктү кыргып алыр хулаалган. Ол чик эвеш соруга, малчын-ны сөзү амыдырал кырынга чедикшигин боттаныр.

шыырак, ажылы дуржулгалыг агитаторлар, зооветеринария болгаш медицина ажалдакчы-лары, савдыжылар болгаш почтачылар, еске-даа профес-сийнн ижилери хаара тут-туган.

Мал кыштагалдышынын эгелзиден бээр шак ындыг унуушкунер мал болгаш ки-ми ижилеринин — 5, савдыг ажалдакчыларынын — 6, пар-тия активинин — 3 болган. Со-вет Эвилелинин алдарлыг бежен чыл оюга холбаштыр дондоронун сөөлү хуунеринде агитаторларгадан чамалыг мас-салыг унуушкунун малчынар мантаан. Ол ышкан партияжи-организастыг болгаш масса-полититиг ажалды улам муш-тедирер соруга-биле амы-уеде малчынар, механизатор-лар ортузунда 70 чыгым по-литинформаторларын, 120 агитаторларын быгылган, район төвүндө илтиелчилер-ин баа чорутуп турар.

Амгы уеде кайы-даа ажал-агыйларда мал оодаашкыны түпкүктээ. Бо ажалга дуу-ламыры-биле комсомолчу пу-тёбканын аныктар хоорай, суурлардан массалыг айт-кы турар. Ол ышкан чыска хою ажалыга белекел, илангы техника септелгези, үрзүн арыгаашкыны, шол-дерме чечимшигке сөөлүгези баа организация чоруп турар.

С. КОМБУИ-ООЛ,
СЭКП райкомунун инст-руктору.

ДЕТКИИР, НЕПТЕРЕДИР

тап келген. Оларга сөөлү-үш чылда В. И. Лениннин наамдарын, политиктиг бил-гелерин үндөшкенин, партия-нын XIV съездинин «мате-риалдарын өөренирин доос-кан. Ам СЭКП төөгүтүн өөри-нинче кирген, өөредилгед 124 хероженнер хаара тут-туган.

«Күш-ажылдын хосту» совхозтун Эйлиг-Хем салбыры хой ажылдыг, суурда күш-ажыл кылып шыдар херо-женнерин хой кезин совхоз бүдүрүлгесинде ажалдап ту-рар. Инда хероженнер чеву-елдеринин ажалын чедикши-кенин партия аге органи-зацияларын хун бур уду-ругаашкы, хероженнер чеву-елдеринин дартызы башкы Е. Шапал бодунун хой-ниинин хулаалгезин бедик хулаал-га-биле көрүп, калбак актив-не даанын турары-биле тайыл-бырлааттынар.

Районун эки ажалдыг хе-роженнер чевуелдеринге Ур-бунде, Булуң-Теректе херо-женнер чевуелдерин хама-рыштырып болур. Булуң-Те-ректен агитаторларын уду-ругачуларын, агитатор-лар өчүтүп хероженнер чеву-елдерин, партия хураал-дыг диннал, ажалдын дур-жулааны ескериле неперед-ип турар. «Агитаторларын эң эки булуң» деп конкур-ска Күш-ажыл атыг № 4 агитаторга тилекчи болган. Мында чүткө булуңнар ке-

рүштүт, тода, чараш эвеш, агитаторларын ажалы эки-жөөн. Бүдүрүлгө секциязы вос-кресниктерин организацията, Анай Агазан удурун хе-роженнер бригаданын кү-жү-биле малчынарынын чурт-тага бажынарын чутаалап берип, эртен чылын ний-тинин малына хой мал чеге белекелерин илпейжиткен ки-ришкен. Сууртун В. И. Ле-нин, Ю. А. Гагарин атыг куудучуларын эки чаагайжы-кан.

Ук чевуел кижизидилге ажалчыне кол кичээтенин салып турар. «Төрөдери хундугулар», «Назы четпел-нер-биле ажал», «Өт-бүдүңдү эр-херожен эелеринде дээр эр-гез» деп темаларга диспут-тар, номчула конференцияла-ры бедик дегелгези эркен. Инда кедээ Совет (даргазы Тамара Чечек-оол) херо-женнер чевуелдерин ажалыга боттут дугайын чедирер турар. Илны чиктерини Хендере-нин, Ак-Талдын, Урбундун баа еске-даа хероженнер чевуелдеринден көрүзүп болур.

Районун хероженнер чеву-елдеринин хой кезин ажал-чорудулаанын ажалчы чон-ну коммунисит кижизидил-гезинче улаандырып, ону эки-жөөн чедип ал турар. Оон туннелинде оларын поли-тиктиг болгаш күш-ажалы илпейжиткен бедик. Херо-женнер чевуелдеринге отчет-сон-гудалыг хураалдарын ор-ганизас-тайн.

тыг, бедик дегелгези эркен-лөөн. Анаа болулаан шугум-челдик саналдарын сайгы-рып көргөн. Ону боттанды-ларынын талаа-биле хемчег-лерин ал турар. Хероженнер чевуелдеринин семинарларын болулаан. Өөредилгенин ийи-бүрү хевирлеринде хой хе-роженнер хаара туттуган. Партия чырдышкынында 1200 ажал хероженнер, ке-нин, Ю. А. Гагарин атыг куудучуларын эки чаагайжы-кан.

Болкоз, совхоз бүдүрүлгези-нин кол адры — мал ажалы-нда болгаш улус өөредилгези-де, калык камгалаанда, со-циал хандырылгада болгаш улуттун бүдүрүлгедэ эки ажалдап, бодунун ажал-хера-нин боттут мастерлер боу берген мурунчаларын ху-раалы эскен. Саянчылар Саара Ооржак, Санчай-оол Ка-

ра-кыс, Дугар Эйлиг-кыс, ка-дарчылар Ирина Чамзын, Со-дунам Кара-Уруг, Кыргыс Та-раачы, Шырапай Барымаа, Бадир Уруг-оол, хаваа ажал-чыны Евдокия Блинова, кезер экин Алла Сирезитдинова, э-кин сестразы Тамара Юртаева, башкы Варвара Шинит, савды-жы Зинаида Рехина, хлөб быжырычкысы Раиса Быткан-оол болгаш ескелерин-даа чо-ргаал-биле адап болур.

Ыраккы Хендереде Кевил-маа Маалыр-оолдун директо-ралары Ак-Тал сес чыл шко-лазын район школаларын ар-вазында чарыштын каш улаа тилекчил болуп келген. «Улут-Хая» совхозта З. Л. Долмачеванын удуруканы от-род бригаданын коллектив чүткө картофельни эвеш, огу-реттин, помидорун, еске-даа ногаа культура-ларын бедик дүжүлүп эртен-нөйбелдик чылда эстүргөн. Олар бир гектардан 280 центнер дүжүтү алган. Коллективтик эстүргөн ногаа-лары-биле чүткө Шагаан-Арыг хоорайын эвеш, а харын Кы-зылдын, Ак-Довурактын, Хоу-Аксинин чурттажыларын баа хандырып турар.

Эртен-нөйбелдик чылдын социалисттик чарымынын бир-ги черин Эйлиг-Хемнин, ийи-гизин Ак-Талдын херожен-нер чевуелдерин алган. Олар шийтирер евилелдерин алган-нар. Юбилейтик чылда эки ажалдап, чарышка бедик ко-рутулганын чедип алган му-рунчы хероженнерин өртөктиг белектер-биле шагнаан.

Д. АРАЧКАА,
Улут-Хем район.

Бистин Тес-Хемде эки ажал-ды хана солун-биле таныжар дээр алаан кал албан органи-зация, бүдүрүлгө черлеринге-даа чорутуп, ам оон тунне-лерин бижип көрөй.

Иш ажал-агый черинин социалисттик ийи-нотан чылды оеску чедикшиктерин доос-кан. 220 гектар черге мас-таран. Бо чылын тарымга ажалгылар-биле 210 гектар черин алдарган. 4,8 га черде питомниктерин кылган. 6100 кубометр топкал кышты, 160 тонна чутайын белекээр. Бо бүтү планнаанында той.

Мындагы медээлерин хана со-лунда көрүм. Коллективке өөрчүтүп санаар-дыр.

Коллективке хана солун ре-дактору турган, кол ишкерер чамдык номерлерин көөрге, ында чараш, көрүштүг кыл-дыр калсадан, солун бижкен материалдарыг номерлер бар. Коллективтик чедикшиктеринин дугайында информация-лар номер бурунуге кирген. Чамдык номерлерин муру-ну чүдүлгө ийин эвеш, то-даргай фактыларын ажалдап, номчуттунур кылдыр болуп

Хана солун ажылын экижидер

дыл-биле бижкен. Нийти шү-гүмчүлөдөн аныкта, шоодул-лап чуруктарын баа кылгы-лаан. Чижээ, «Тракторист Ф. Боткаев арага-дырга суу-дугут. Шаалы алган ылап-ла арагалар. Ол хирезинде Ком-мунисттик куш-ажылдын ша-лымын. Илны хижэ ол ат-ка төлөтүп бооп болур бе?» дээр бижимедик таркатура-ын дээштин кылган. Иччалза-даа оон чамдык

четпестерин айтты. Бирээде, доктаамал үнөм. Коолуунда-ла байырлап хуунерин тавы-рыштыр үндүр. Ийде, но-мер бурунуге чүткө 3—4 материал бар.

Мындагы четпестер районун бүдүрүлгө, албан организация черлеринде унуп турар хана солунда баа бар дээр чамдыг чок. «Орукчу» (орук-тулук чыстогот) солун-нун бир номери баа ийди

болду. Октябрь революцияны-нын 55 чыл оюнун дугайында мурунку чүткө, «1972 чылда участоктун ажылы» деп, ол участоктун даргазы Э. Мон-гушту чүткө — кол материал-дары ол. Оон ескеси — теле-граммалар, байыр чедикши-кенин. «Харылаачы» (рай-онун харылаачы бедик) со-лунун номеринин нийти хе-вири баа-ла ийди, утка-штырар кууду.

Чамдык черлерде хана со-луннар мурун чок ийкеп, азы үнөмөстөндөн бээр үе эркен. Чижээ, септеле-тууду участогот. Бо улут бүдүрүлгө чери, инда ажалчынар хой, иччалза-даа хана солун чок. Илныг туруп болур бе? Кол-лективтик кижизидилгези, көрүштүг — хана солуну тур-гүзүп, доктаамал ажалдадыр чүткө.

Оон туннелинде оларын поли-тиктиг болгаш күш-ажалы илпейжиткен бедик. Херо-женнер чевуелдеринге отчет-сон-гудалыг хураалдарын ор-ганизас-тайн.

деп үнөдө алган солун чок болду. Хана солун ажалында ийди четпестерин бары анаа партияг удурутулганын кошканын херечилер турар. Оон аныкта хана солун ажал-дакчыларын өөредилгезин организацияларын чутулазын унуп турар солундарын де-нели негеп турар. Ол өөредил-гени чылда ийи-чылгези болур семинарлар-биле кызылаа-най, ону доктаамал чорут-са эки.

А. ДЕМБЕЛЬ,
«Шинин» корр.

Рязань областың таражылары эртен чылдың кыды-берге агаар-бойдузунуң үзүндө бешин тараа белеткелни планын амыр куустеткен болгаш бо хүннөрдө келер күстүң дундунуң дугайында сатып салып турарлар.

Ол черниң үзүниң инспекциязының коллектив Рязань районун ажал-агыларынга

идеянылг дузалап турар. Ам ол коллектив эң-не арыг болгаш үнүчүл шынарлыг үрениш материалын тодардыр аныктарып кылып турар.

Ол инспекция черинде лабораторияның чаа дериг-херекселдерин амылап турар. Оң дузасы-биле үреништер аналитик шалыктын кылып, күш-ажылдың бугурунчулун бедидип турар. Ол район элээн

каш чыл улаштыр чүгө тергин дэи шынарлыг үрениш чаштырып келген.

ЧУРУНКА: (солгай талаанда оң талаанче): улут техник-лаборант В. Семенов болгаш лаборант Е. Володина олар суланым «Львовский-1026» дээр чазын чамар үрениш шөпөттерин турар. Н. АКИМОВТУҢ фотозу. (СЭТА-ның фотохроникасы).

Протоколга ат салган

ПРАГА. (СЭТА). ЧССР биле Кубаның аразында 1973 чылда барааннар солчул дугайында протоколга ийи тала Прагага ат салган. Чехословакия Кубага электростанцияларын, цемент заводтарының дериглерин, эмир аймаан, спорт дериг-херекселдерин, калбак хергел бараннар бугурун бээрин уламчылар. Куба Чехословакияга бо чылын никель, чес, чигир барааннар, таанып болгаш таанып кылыгыларын, цитрус химистерин, чимис-консервирлерин бээр. Ийи чурттуң аразында барааннар солчуру 1972 чылдазында бо чылын 17 хуу көздүр.

Кыйгырыгыны деткээн

УЛАН-БАТОР. (СЭТА). МАРП ТК болгаш МАР-ның Министрлер Чөвүлөи ууругларга дузалаар фонд тургузар дугайында Улан-Батор демир-орунуң ажал-агыларын кыйгырыгыны деткээр деп шийитпир үндүргөн. Социалист кыш-ажыл бугурунгузи — Улан-Батор демир-орунуң коллектив Ууруглар камгалагының делегей хүнүнө (июнь 1) белеткел үзүндө чылдыңна майның баштайгы улутхунуң суботтунуң эртертер, оон кирер бугу херектин ол фондуга шийидип берип турар деп саналган. Демир-орунуң кыйгырыгыны МАР-ның партия, күрүне болгаш хей-ниги организацияларын чүгүлдөп деп үнөлзін, республиканың бугу ажалы чону калбаа-биле деткээн.

ЭКСПЕРТТЕР УЖУРАЖЫШ КЫНЫ

ПРИЖ. (СЭТА). Вьетнам талазы-биле Париж чөвүлө туралында ВДР-биле АКИП-тың эксперттери Париж чогууда Шанхай-де-Руа суурга ужурашкан. Ол ужуражышкында ВДР-ның төлөөлөрүн ВДР-ның лаштык херектерин министрлик орадачым Нгуен Ко Тхай. АКИП-тың төлөөлөрү — АКИП-тың күрүне секретариатын дузалагынын орадачым У. Саллиев баштаган.

Париж чөвүлө туралында ВДР-ның төлөөлөрүн тусый чөвүлөкчизи Ле Дик Тхо биле АКИП-тың президентинин национал аймак чок чорук талазы-биле дузалакчы Г. Киссинджерин аразында бугуң чугалажышкынын, ийи талазын эксперттериниң-даа ужуражышкынын декабрь 18-те ВДР-ның төлөөлөрүн мөңгөттүгүн күш-биле бомбалаарын Каттанын Штаттар катал эгелзэн соонда ара соксаткан.

Ле Дик Тхо биле Г. Киссинджерин аразында ужуражышкынын январь 8-те эртертер деп төлөвлзэн.

ВДР-ның ажал-ажы

ХАНОЙ. СЭТА-ның корр. А. Минсестин дамытканы. ВДР-ның чоң докталам дайынны белең байдал-биле чурттап, ажалдап турар. Донг-хай район Улут Ханойнуң делгезинде турар турар. Чаа чыл шагаалың мурунда ийи-ле недела дүргүзүндө америк стратегият укар чүдү ол черин чыгыс эвес улаа күштүң-биле болбаала. Районун сууражыгына барык 3.000 бажынылар узуунаа азы үрөгүдө, кам-каш чүс тайбың чурттажылар өлгөн азы балындаган. Амгы үеде Донг-хайны баштаар чери, көдө ажал-агы кооперативтер болгаш улутур черлери ур черин агаардан халдашкында улут камгалагы сай-зырагайжылар талазы-биле ажалды кошкатпай турар. Немедде камгала отгарларын болгаш отгарларын кылып турар. Ополченер дайынчы турар.

(СЭТА).

БО ХҮННЕРДЕ НАЙЫРАЛ МИТИНГИЗИ

Лаостун хосталган районнарының бирээзи болур Самнеадан СЭТА-ның корреспондентизи Б. БУБНОВТУҢ дамытканы болза: — Совет Социалист Республикаларының Эвилелиниң тургустунганын 50 чылын акы-дүмө совет улус-биле кады улут өөрүшкүлүг демделеп тур бис—деп, Лаостун патриотчу фронтунуң Топ Комитетинин кижигиңи Сисан Сисаа лаос-совет найыралдык массалыг митингизинге меделгээн.

ССРЭ-нин тургустунганын төөгүлүг ужурудузай болушкун болган, ол дөргө Совет Эвилелиниң бугу нацияларын болгаш улус чоннарының политиктиг, экономиктиг база культуруг амыралында аажок улут салдарын чедирген деп, ол бугунун илеткелинге меделгээн.

ССРЭ-нин тургустунганын соонда эртен 50 чыл дүргүзүндө Совет Эвилелиниң улустары боттарының найыралын улам быжылган, ол чорук Совет Эвилелинге амгы үениң улутпурлуг, бек механастаттыг кезде ажал-агылтың, күчүлүг национал камгаладыг, күчүлүг социалист улут күрүне болур, культурун болгаш эртеринин хөгжүдүлгөсүн өң улут чедирширинин чедип амыр арганы берген. Ийи-бүрү националларын аразында найыралды быжылгаарын херөөнө, кижини кижиге мөчүтүр чорук узуушкунуң күрүнү тургузарына акы-дүмө совет улустун чедип алган чедирширининге лаос улус ийи байыры чедирп турар.

Блангия чоңу аны-бүрү националлардан тургустунган болгаш империализмге улут, национал хамаарышпа чорудаш демделди чорудуп турар ийи чурттарга Совет Эвилелиниң дузалагы чырыткылаңкач үлөгөр-чижек болур деп, Сисан Сисаа чугаалаан. Лаостун Патриотчу фронтунуң Топ Комитети чурттуң аны-бүрү националларын аразында найыралды быжылгаарын улут ужурудузай кылдыр көрүп, ону төрөөн чуртту хостал алдырын болгаш лаос революциянын тилкелерин чайлаш чок негеддеринин бирээн кылдыр билип турар.

АКИП-тын агрессиянын түнелинде Лаоста тургустунган политиктиг болгаш дайын байдалын Сисан Сисаа тодаргай чугаалаан. Лаос айттыгынай тайбың шийтпирээр сурулга-биле Бесында чорудуп турар чугалажышкынын бугурун кааптар дээр барымы үзүлдүг бугулажышкынын ол шыңгыш шүгүмчүдзөн.

— ЛПФ Топ Комитетинин удуртулажышкынын чурттуң аразында революст харьлааарын, шылап-ла революст болгаш интернационал харьлааарын үлөгөр-чижек бооп, төөгүтө кирери—деп, Кубаның КП ТК-ының Бирги секретари, Революст чазаның Премьер-Министри Фидель Кастро меделгээн. Ф. Кастро ССРЭ биле Кубаның аразында дем каттыштырып ажалдаарын калбартыр дугайында Москва чоқта чаа ат салган дугуражышкынын дугайында национал радио, телевидение дамыштыр дыңдадып кылган.

Ол дугуражышкынын Фидель Кастро онза чугула дээш, Кубага Совет Эвилелиниң бугуру акы-дүмө болгаш чаагы сеткилдиг дузалакчы көргүзүп турарын меделгээн. Ун дугуражышкы Совет Эвилел биле Кубаның экономиктиг, эртем-техниктиг кады ажалдажышкынын чаа-чаа сурулажышкы, хевирлерин айткан деп, Ф. Кастро чугаалаан. Фидель Кастро ол чаа дугуражышкынын Кубага ажалдык меделгээн, оларын чарарын совет удуртукчуларын салаалдаан, Кубаның онза байдалдарын оларын барымдалап, оон экономикаын көдүргөни таваржы турар бертерин билип келгенин меделгээн.

Куба Республиканың улутпурлуң, транспортуң, көдө ажал-агы бугурунгузи хой-хой кол амыралын хөгжүлдөшкө Совет Эвилелиниң дуза чедирер ол дугуражышкында айтканын чугаалаан. Куба Республиканың тымыс совет чөвүлөри ажалдаарын болгаш улам улагаттырып, бот-бодуга бараанлар беририн, оларын төлөвир сала-жаллаарын база дугурушкан.

Совет Эвилелинде дузалакчы ап турган, экономикага салыр күжүрешкинерини боттарыныс улагаттыр ужурун бис деп, Ф. Кастро меделгээн. 1970 чылдың дооступ турган үзүндө бээр чурттуң экономиказын ажалчорудулажып экиндер хемчегер алдынып келген деп, Кастро меделгээн. Күш-ажылды организациялар болгаш удуртулажы саймаларгайжыларга тодаргай чедиршириниң болгаш бис. Ындыр болза-даа ажаа сагым оокурга-дып болбас. Бугурулгенин ажалымы дээш, камнала, хумагалыг болуру дээш, ажал-агымы үчүт дээш, ажалы чонун социалист меделерин белидери дээш демисияныс улам күштөдирер ужурун бис деп, Ф. Кастро айткан.

Чардыган дугуражышкы бистиги улутузусту сорук килер дугуражышкы болгаш, олар ажал-агыныс ийит болур деп, Ф. Кастро чугаалаан.

Империализм күрүндө биле үшкү делегейиң хөгжү оор чурттары аразында харьлааарын алган көргө, бистиг чарган ол дугуражышкынын ужуру-дузасын улам тодаргай билидир. Бек сайырагый капиталыст чурттарга эмгек-халажак өрө-ширени, боттарына таваржып турар берге айттырылар копкаа хөгжүдөш чурт шийтпиреп чадап турарын, оларын улут төлөвирин кылдыр алмыр кыса хуусаалы чөвүлөри оларын бергедөшкүнерге таварыштырп турарын база меделгээн. Кубаның Совет Эвилел-биле чап-чаа чарган дугуражышкы дег дугуражышкы шийтпирелерин идеалдыг хевир болган турар ийи деп, Ф. Кастро чугаалаан.

ЖУРАЛЫСТЕРГЕ ХАНОЙНУҢ Батымай деп эмелте черин директору профессор Д. Зоан Дай чүе чугаалаан. Ажалдап турарым эмелте черин «Б-52» самолёттарын чурттарың барында артыдыр үрөп каапкан деп, профессор чугаалаан.

руштарын белеткен турарлар. Бомбалажышкында үрөгүдө таварышкы чөвүлө ажалды чурттап, бот-бодуга харьлааарын ажалчорудулажып турар. Олар үрөгүн бажыныларын септеп, чурттап оран-сара чок артан кижилерге тур казактарын тудуп берип турар.

Камфа (Куангбин можада) хоярларын хөвө-сазын камгалагы коллектив бо хүннөрдө күжүрешкинин ажалдап турар. Көдө черлерге көжүргөн хоярларын чонун пөс-таам-биле халдырарын экиндер дээш садик четкиниң дыка калбарган.

Лаостун хосталган районнарының бирээзи болур Самнеадан СЭТА-ның корреспондентизи Б. БУБНОВТУҢ дамытканы болза: — Совет Социалист Республикаларының Эвилелиниң тургустунганын 50 чылын акы-дүмө совет улус-биле кады улут өөрүшкүлүг демделеп тур бис—деп, Лаостун патриотчу фронтунуң Топ Комитетинин кижигиңи Сисан Сисаа лаос-совет найыралдык массалыг митингизинге меделгээн.

ССРЭ-нин тургустунганын төөгүлүг ужурудузай болушкун болган, ол дөргө Совет Эвилелиниң бугу нацияларын болгаш улус чоннарының политиктиг, экономиктиг база культуруг амыралында аажок улут салдарын чедирген деп, ол бугунун илеткелинге меделгээн.

ССРЭ-нин тургустунганын соонда эртен 50 чыл дүргүзүндө Совет Эвилелиниң улустары боттарының найыралын улам быжылган, ол чорук Совет Эвилелинге амгы үениң улутпурлуг, бек механастаттыг кезде ажал-агылтың, күчүлүг национал камгаладыг, күчүлүг социалист улут күрүне болур, культурун болгаш эртеринин хөгжүдүлгөсүн өң улут чедирширинин чедип амыр арганы берген. Ийи-бүрү националларын аразында найыралды быжылгаарын херөөнө, кижини кижиге мөчүтүр чорук узуушкунуң күрүнү тургузарына акы-дүмө совет улустун чедип алган чедирширининге лаос улус ийи байыры чедирп турар.

Блангия чоңу аны-бүрү националлардан тургустунган болгаш империализмге улут, национал хамаарышпа чорудаш демделди чорудуп турар ийи чурттарга Совет Эвилелиниң дузалагы чырыткылаңкач үлөгөр-чижек болур деп, Сисан Сисаа чугаалаан. Лаостун Патриотчу фронтунуң Топ Комитети чурттуң аны-бүрү националларын аразында найыралды быжылгаарын улут ужурудузай кылдыр көрүп, ону төрөөн чуртту хостал алдырын болгаш лаос революциянын тилкелерин чайлаш чок негеддеринин бирээн кылдыр билип турар.

АКИП-тын агрессиянын түнелинде Лаоста тургустунган политиктиг болгаш дайын байдалын Сисан Сисаа тодаргай чугаалаан. Лаос айттыгынай тайбың шийтпирээр сурулга-биле Бесында чорудуп турар чугалажышкынын бугурун кааптар дээр барымы үзүлдүг бугулажышкынын ол шыңгыш шүгүмчүдзөн.

Ол дугуражышкынын Фидель Кастро онза чугула дээш, Кубага Совет Эвилелиниң бугуру акы-дүмө болгаш чаагы сеткилдиг дузалакчы көргүзүп турарын меделгээн. Ун дугуражышкы Совет Эвилел биле Кубаның экономиктиг, эртем-техниктиг кады ажалдажышкынын чаа-чаа сурулажышкы, хевирлерин айткан деп, Ф. Кастро чугаалаан. Фидель Кастро ол чаа дугуражышкынын Кубага ажалдык меделгээн, оларын чарарын совет удуртукчуларын салаалдаан, Кубаның онза байдалдарын оларын барымдалап, оон экономикаын көдүргөни таваржы турар бертерин билип келгенин меделгээн.

Куба Республиканың улутпурлуң, транспортуң, көдө ажал-агы бугурунгузи хой-хой кол амыралын хөгжүлдөшкө Совет Эвилелиниң дуза чедирер ол дугуражышкында айтканын чугаалаан. Куба Республиканың тымыс совет чөвүлөри ажалдаарын болгаш улам улагаттырып, бот-бодуга бараанлар беририн, оларын төлөвир сала-жаллаарын база дугурушкан.

Совет Эвилелинде дузалакчы ап турган, экономикага салыр күжүрешкинерини боттарыныс улагаттыр ужурун бис деп, Ф. Кастро меделгээн. 1970 чылдың дооступ турган үзүндө бээр чурттуң экономиказын ажалчорудулажып экиндер хемчегер алдынып келген деп, Кастро меделгээн. Күш-ажылды организациялар болгаш удуртулажы саймаларгайжыларга тодаргай чедиршириниң болгаш бис. Ындыр болза-даа ажаа сагым оокурга-дып болбас. Бугурулгенин ажалымы дээш, камнала, хумагалыг болуру дээш, ажал-агымы үчүт дээш, ажалы чонун социалист меделерин белидери дээш демисияныс улам күштөдирер ужурун бис деп, Ф. Кастро айткан.

Чардыган дугуражышкы бистиги улутузусту сорук килер дугуражышкы болгаш, олар ажал-агыныс ийит болур деп, Ф. Кастро чугаалаан.

Империализм күрүндө биле үшкү делегейиң хөгжү оор чурттары аразында харьлааарын алган көргө, бистиг чарган ол дугуражышкынын ужуру-дузасын улам тодаргай билидир. Бек сайырагый капиталыст чурттарга эмгек-халажак өрө-ширени, боттарына таваржып турар берге айттырылар копкаа хөгжүдөш чурт шийтпиреп чадап турарын, оларын улут төлөвирин кылдыр алмыр кыса хуусаалы чөвүлөри оларын бергедөшкүнерге таварыштырп турарын база меделгээн. Кубаның Совет Эвилел-биле чап-чаа чарган дугуражышкы дег дугуражышкы шийтпирелерин идеалдыг хевир болган турар ийи деп, Ф. Кастро чугаалаан.

ЖУРАЛЫСТЕРГЕ ХАНОЙНУҢ Батымай деп эмелте черин директору профессор Д. Зоан Дай чүе чугаалаан. Ажалдап турарым эмелте черин «Б-52» самолёттарын чурттарың барында артыдыр үрөп каапкан деп, профессор чугаалаан.

руштарын белеткен турарлар. Бомбалажышкында үрөгүдө таварышкы чөвүлө ажалды чурттап, бот-бодуга харьлааарын ажалчорудулажып турар. Олар үрөгүн бажыныларын септеп, чурттап оран-сара чок артан кижилерге тур казактарын тудуп берип турар.

Камфа (Куангбин можада) хоярларын хөвө-сазын камгалагы коллектив бо хүннөрдө күжүрешкинин ажалдап турар. Көдө черлерге көжүргөн хоярларын чонун пөс-таам-биле халдырарын экиндер дээш садик четкиниң дыка калбарган.

Лаостун хосталган районнарының бирээзи болур Самнеадан СЭТА-ның корреспондентизи Б. БУБНОВТУҢ дамытканы болза: — Совет Социалист Республикаларының Эвилелиниң тургустунганын 50 чылын акы-дүмө совет улус-биле кады улут өөрүшкүлүг демделеп тур бис—деп, Лаостун патриотчу фронтунуң Топ Комитетинин кижигиңи Сисан Сисаа лаос-совет найыралдык массалыг митингизинге меделгээн.

ССРЭ-нин тургустунганын төөгүлүг ужурудузай болушкун болган, ол дөргө Совет Эвилелиниң бугу нацияларын болгаш улус чоннарының политиктиг, экономиктиг база культуруг амыралында аажок улут салдарын чедирген деп, ол бугунун илеткелинге меделгээн.

ССРЭ-нин тургустунганын соонда эртен 50 чыл дүргүзүндө Совет Эвилелиниң улустары боттарының найыралын улам быжылган, ол чорук Совет Эвилелинге амгы үениң улутпурлуг, бек механастаттыг кезде ажал-агылтың, күчүлүг национал камгаладыг, күчүлүг социалист улут күрүне болур, культурун болгаш эртеринин хөгжүдүлгөсүн өң улут чедирширинин чедип амыр арганы берген. Ийи-бүрү националларын аразында найыралды быжылгаарын херөөнө, кижини кижиге мөчүтүр чорук узуушкунуң күрүнү тургузарына акы-дүмө совет улустун чедип алган чедирширининге лаос улус ийи байыры чедирп турар.

Блангия чоңу аны-бүрү националлардан тургустунган болгаш империализмге улут, национал хамаарышпа чорудаш демделди чорудуп турар ийи чурттарга Совет Эвилелиниң дузалагы чырыткылаңкач үлөгөр-чижек болур деп, Сисан Сисаа чугаалаан. Лаостун Патриотчу фронтунуң Топ Комитети чурттуң аны-бүрү националларын аразында найыралды быжылгаарын улут ужурудузай кылдыр көрүп, ону төрөөн чуртту хостал алдырын болгаш лаос революциянын тилкелерин чайлаш чок негеддеринин бирээн кылдыр билип турар.

АКИП-тын агрессиянын түнелинде Лаоста тургустунган политиктиг болгаш дайын байдалын Сисан Сисаа тодаргай чугаалаан. Лаос айттыгынай тайбың шийтпирээр сурулга-биле Бесында чорудуп турар чугалажышкынын бугурун кааптар дээр барымы үзүлдүг бугулажышкынын ол шыңгыш шүгүмчүдзөн.

Ол дугуражышкынын Фидель Кастро онза чугула дээш, Кубага Совет Эвилелиниң бугуру акы-дүмө болгаш чаагы сеткилдиг дузалакчы көргүзүп турарын меделгээн. Ун дугуражышкы Совет Эвилел биле Кубаның экономиктиг, эртем-техниктиг кады ажалдажышкынын чаа-чаа сурулажышкы, хевирлерин айткан деп, Ф. Кастро чугаалаан. Фидель Кастро ол чаа дугуражышкынын Кубага ажалдык меделгээн, оларын чарарын совет удуртукчуларын салаалдаан, Кубаның онза байдалдарын оларын барымдалап, оон экономикаын көдүргөни таваржы турар бертерин билип келгенин меделгээн.

Куба Республиканың улутпурлуң, транспортуң, көдө ажал-агы бугурунгузи хой-хой кол амыралын хөгжүлдөшкө Совет Эвилелиниң дуза чедирер ол дугуражышкында айтканын чугаалаан. Куба Республиканың тымыс совет чөвүлөри ажалдаарын болгаш улам улагаттырып, бот-бодуга бараанлар беририн, оларын төлөвир сала-жаллаарын база дугурушкан.

Совет Эвилелинде дузалакчы ап турган, экономикага салыр күжүрешкинерини боттарыныс улагаттыр ужурун бис деп, Ф. Кастро меделгээн. 1970 чылдың дооступ турган үзүндө бээр чурттуң экономиказын ажалчорудулажып экиндер хемчегер алдынып келген деп, Кастро меделгээн. Күш-ажылды организациялар болгаш удуртулажы саймаларгайжыларга тодаргай чедиршириниң болгаш бис. Ындыр болза-даа ажаа сагым оокурга-дып болбас. Бугурулгенин ажалымы дээш, камнала, хумагалыг болуру дээш, ажал-агымы үчүт дээш, ажалы чонун социалист меделерин белидери дээш демисияныс улам күштөдирер ужурун бис деп, Ф. Кастро айткан.

Чардыган дугуражышкы бистиги улутузусту сорук килер дугуражышкы болгаш, олар ажал-агыныс ийит болур деп, Ф. Кастро чугаалаан.

Империализм күрүндө биле үшкү делегейиң хөгжү оор чурттары аразында харьлааарын алган көргө, бистиг чарган ол дугуражышкынын ужуру-дузасын улам тодаргай билидир. Бек сайырагый капиталыст чурттарга эмгек-халажак өрө-ширени, боттарына таваржып турар берге айттырылар копкаа хөгжүдөш чурт шийтпиреп чадап турарын, оларын улут төлөвирин кылдыр алмыр кыса хуусаалы чөвүлөри оларын бергедөшкүнерге таварыштырп турарын база меделгээн. Кубаның Совет Эвилел-биле чап-чаа чарган дугуражышкы дег дугуражышкы шийтпирелерин идеалдыг хевир болган турар ийи деп, Ф. Кастро чугаалаан.

ЖУРАЛЫСТЕРГЕ ХАНОЙНУҢ Батымай деп эмелте черин директору профессор Д. Зоан Дай чүе чугаалаан. Ажалдап турарым эмелте черин «Б-52» самолёттарын чурттарың барында артыдыр үрөп каапкан деп, профессор чугаалаан.

руштарын белеткен турарлар. Бомбалажышкында үрөгүдө таварышкы чөвүлө ажалды чурттап, бот-бодуга харьлааарын ажалчорудулажып турар. Олар үрөгүн бажыныларын септеп, чурттап оран-сара чок артан кижилерге тур казактарын тудуп берип турар.

Камфа (Куангбин можада) хоярларын хөвө-сазын камгалагы коллектив бо хүннөрдө күжүрешкинин ажалдап турар. Көдө черлерге көжүргөн хоярларын чонун пөс-таам-биле халдырарын экиндер дээш садик четкиниң дыка калбарган.

Лаостун хосталган районнарының бирээзи болур Самнеадан СЭТА-ның корреспондентизи Б. БУБНОВТУҢ дамытканы болза: — Совет Социалист Республикаларының Эвилелиниң тургустунганын 50 чылын акы-дүмө совет улус-биле кады улут өөрүшкүлүг демделеп тур бис—деп, Лаостун патриотчу фронтунуң Топ Комитетинин кижигиңи Сисан Сисаа лаос-совет найыралдык массалыг митингизинге меделгээн.

ССРЭ-нин тургустунганын төөгүлүг ужурудузай болушкун болган, ол дөргө Совет Эвилелиниң бугу нацияларын болгаш улус чоннарының политиктиг, экономиктиг база культуруг амыралында аажок улут салдарын чедирген деп, ол бугунун илеткелинге меделгээн.

ССРЭ-нин тургустунганын соонда эртен 50 чыл дүргүзүндө Совет Эвилелиниң улустары боттарының найыралын улам быжылган, ол чорук Совет Эвилелинге амгы үениң улутпурлуг, бек механастаттыг кезде ажал-агылтың, күчүлүг национал камгаладыг, күчүлүг социалист улут күрүне болур, культурун болгаш эртеринин хөгжүдүлгөсүн өң улут чедирширинин чедип амыр арганы берген. Ийи-бүрү националларын аразында найыралды быжылгаарын херөөнө, кижини кижиге мөчүтүр чорук узуушкунуң күрүнү тургузарына акы-дүмө совет улустун чедип алган чедирширининге лаос улус ийи байыры чедирп турар.

Блангия чоңу аны-бүрү националлардан тургустунган болгаш империализмге улут, национал хамаарышпа чорудаш демделди чорудуп турар ийи чурттарга Совет Эвилелиниң дузалагы чырыткылаңкач үлөгөр-чижек болур деп, Сисан Сисаа чугаалаан. Лаостун Патриотчу фронтунуң Топ Комитети чурттуң аны-бүрү националларын аразында найыралды быжылгаарын улут ужурудузай кылдыр көрүп, ону төрөөн чуртту хостал алдырын болгаш лаос революциянын тилкелерин чайлаш чок негеддеринин бирээн кылдыр билип турар.

АКИП-тын агрессиянын түнелинде Лаоста тургустунган политиктиг болгаш дайын байдалын Сисан Сисаа тодаргай чугаалаан. Лаос айттыгынай тайбың шийтпирээр сурулга-биле Бесында чорудуп турар чугалажышкынын бугурун кааптар дээр барымы үзүлдүг бугулажышкынын ол шыңгыш шүгүмчүдзөн.

Ол дугуражышкынын Фидель Кастро онза чугула дээш, Кубага Совет Эвилелиниң бугуру акы-дүмө болгаш чаагы сеткилдиг дузалакчы көргүзүп турарын меделгээн. Ун дугуражышкы Совет Эвилел биле Кубаның экономиктиг, эртем-техниктиг кады ажалдажышкынын чаа-чаа сурулажышкы, хевирлерин айткан деп, Ф. Кастро чугаалаан. Фидель Кастро ол чаа дугуражышкынын Кубага ажалдык меделгээн, оларын чарарын совет удуртукчуларын салаалдаан, Кубаның онза байдалдарын оларын барымдалап, оон экономикаын көдүргөни таваржы турар бертерин билип келгенин меделгээн.

Куба Республиканың улутпурлуң, транспортуң, көдө ажал-агы бугурунгузи хой-хой кол амыралын хөгжүлдөшкө Совет Эвилелиниң дуза чедирер ол дугуражышкында айтканын чугаалаан. Куба Республиканың тымыс совет чөвүлөри ажалдаарын болгаш улам

ӨӨРҮШКҮНҮҢ ЫРЫ

Акы-дуяма төрөл чонук жеңел дая.
Адап, санап тодарамыр үе хай-дур.
Айык бекем калдырген, эргий ужул
Айтып берейн, оорган көксү: ССРЭм бо.
Чуртум улут, чонум хай сөөк, чүрөз чангыс.
Шүптүзү-ла чаленгилжым, акы-дуямам.
Уластарым чангыс экин калып берген
Улут Ленин шүптүзүстү тугуус ол.
Орус, тыя ийи дылда мрлап тур мен.
Ошол, солун ийи холдал бижип тур мен.
Чүстөгө ажык чараш дылдар чечектептин
Чүм-не динчип, кады-ла мрлап ханып чор мен.
Делегейже хөлүгү мрлар өткүт ужул
Дөлгөм улут ССРЭ-нин хеймер кызы —
Ленин орден кавалери Тываам оглу
Идегелим, өөрүшкүм мрлап чор мен.

Степан САРЫГ-ООЛ.

АҢЧЫЛАР

Хадымдарлыг арга-биле
«Газик» оожум тутулуп
чорам.
Адар боозун хөдөп туткан
Аңчылар оон харап чорам.
Укут-дөстүг аңчылардан
Узун чугаа төнөр эвес.
Кажан, кажа, калдыг аяны
Канчаар боолуу төөгү-ле
хей.
— Хайыракан, кокай
дөштүн
Кандыг аяны атпадым дээр.
Карабым чангыс «тог»
дээр —
Калбаш барып дүжөрлөп
деп.
Чооду аңчы аштеринге
Чоргаар хөөрөп чорам
иргин.
Кайты баштай көрүп
каалчык.
Хадым доорзу хөдөгөсөн
Элик биле хулуус ийи
Эдеритир үнүп келген.
Чолаачым тура дүжөк.
Чооду аңчы чөжүк берген.
— Ол-ла болгай согажа —
дээр.
Оюн аңчы хөдөп үнгөн.
Аңчыларым бирээнин
Аскы бешин хааштаган.
Кайтамчы ол аңар
кайгааш.
Карактары чыгырчактаан.

Чооду аңчы шала тыртым.
Чооаным шаша чугаалап-тыр:
— Карабым багай чүе.
Хараалам дээр эвес.
Карап база чыгыр болгаш
Хараа бешин көр эвес.
Саян боон-даа тулган джигир.
Сей-не оуу болгаш көрөм.
Оюн хөөк чок боозун алгаш.
Олуудан дүжүп келген.
Эпит чери шалып алгаш
Элитерге шыгай бээр.
Кайтамчытыг джигир чурук
Хараалам дөштү келген.
Элик биле хулуус ийи
Эргеленчип турар болган.
Төрөн бойдус хайырамы
Төрүп, өзүп чорун ийи.
Чангыс дайнам согажа дээр
Чараш-хаасты шаагылаар
бе.
Одагаланган өөрүмгө
Оюн хөдөп чедип келген.
Өөрү оун чөлөөрдөн
Өөрүшкүтүт уткуп алган.
Ола хаймы болган-дыр.
дээр.
Олар мичан хомудаган.
Магазыдан алган эдлин
Маажым сетип.
шиштеншаан.
Ужуралдар төөгүлөрүн
Улай тоолдоп кирпелкенир.
Екатерина-ТАНОВА.

ЧАШТАРНЫҢ БАЙЫРЛАЛЫ

Республиканың Политбюро чыырылганын бажырында Кызыл хоорайның школарының артист чылды үлөп, чаа чылды уткуп, ойнап хөдөөр аң-даа үргүлчүлүк турар. Чырылгышын бажырында каас, чараш хөни недин, сылдыс-талган оттар хыпкан элжаны долгандыр ойнап чаштарын Соон-ирей, Харымгайт баштаан арга-жанын аңчылаштары уткуп ап, уран болган тынымак мрлап, чугаалап чугаалап, каткы-хөгөсөдү улаштырып-ла турар.

Чаа чыл байырлаалының бичи киркичкелери—уртуларын кеткен хөни база хлам-бүрү болган тоолуу. Бичи койтувактар, динчигештер, дилжикер-оолдар кылдыр кеттиген. Ынчанган оларны кижжи белем танымас-тыр. Чоон үнүгүт адыр ирей база-ла мыда калгып чоруп турар.

Улантчыг чаштарын ойнап, хөгөсөп, танышпап турарының үсөни турукка тыртырып чоруп турар.
Соон-ирей аалдып келди.
Солун белек чүзүлөп келди.

дээр ирими тиркелген чинге үнерин-даа динчидым. Школа-интернаттыг бичи артисттер, киркичкелери чангыс дугулуз төгөөлөргүт халын келтеп, шижиктепти долгандыр хөстүг, шөлөөм аай-дедир махтанат. Оларның акробаттары улантчы ойнап келди. «Чүстөрү чон», эпит, элитер талантылыгыларын оюнларыга адыг таскалшыштары динчиделген.

Маада болган оюнларың чечкини бижип, мактап ханар.
Залдың сандыларыңа школарыңың озуруттары хөлбөк ногаан пыктыг аңы-бүрү чечкери дег-дир. Зал карапгылаан дорам «Ваня база Буран дор адыг, хоочун лесник болган илбилит боопкун дугайында» шижин режиссер З. Саа-ның удурулгалам-биле анык көрүктүлөр театрының ойнакчылары көргөскөн.

ЧУРУКТАРДА: Соон-ирей биле Харымгайт. Чангыда чуруктарда школа-интернаттыг киркичкелери болган бичи ойнакчыларының мрламын турары.
О. ОХЕМЧИКТИҢ ФОТОЗУ.

ТЕАТРНЫҢ ХООЧУВНАРЫ

1968 чылдың чазында «Восток» кинотеатрга Иркутск киноаудиторияның үндүргөй киножурналы болган. Ол журналы Тываның хөгжүм-шия театрының кол режиссеру, РСФСР-нің аалдыгы, Тыва АССР-нің улуустук артизи Иван Степанович Забродиниң 60 хар хараалың көргөскөн. Көөк соонда зал чырып дээр билек, көрүктүлөр адыг таскап эгелзеп. Чүте дөргө ол залга Иван Степанович база олурган. Чоонун хулуудукаан чаалап алган, хой-хой шавалерин тыва театрының спешалыг тургускан режиссеруң дугайында кыска чугаалап эгелзеп.

Совет театр уран чүтүлүп шыгарганга режиссеру С. Эйзенштейнниң өөреникчи — И. С. Забродин боудун чогадыгың мергежалыңаң эң-не эки 20 ажыг чылдарың анык Тыва республиканың уран чүтүлүп хөгжүдөйгө бараалгакан. Оон аңгыда ол «Дар-Алтайны» шия театрының үндөпкелчигин. 1936 чылда Ойротка (аңгы Горно-Алтайск хоорай) тускай театр студиязын ол үндөпкел тур-

ТЫВА ТЕАТРГА 20 АЖЫГ ЧЫЛДА

дин атты тываскан.
1950 чылда Иван Степанович тыва театрың кол режиссеруңа алындып чедип келген. Адаа тыва кижилерин азын-чачы, чачылдары билдинтир, чок, алтайлар-биле дөмөйлөшкөн болган. Чаа келген режиссер баштай М. Горькийниң «Васса Железнова», К. Треневниң «Любовь Яровая» болган баштайгы атай шия. П. Кукушкинниң «Чей-нөш» деп шижин И. Забродиниң тургусканын чон биле-биле үндөп, эң ила-тыя «Чейнөш» Москвага барып ойнаар эргели олар алган болган ол шижин биле дөмөйлөшкөн тургусканың адыг дугайында Б. Камарский «Театр» журналы билзеп. Дар-Алтай автономус областа театр уран чүтүлүп үндөпкел хөгжүдөр талазы-биле ачы-хавылазы дээр, 1947 чылда И. С. Забродиниң Күн-ажыктыг Кызыл тук орден-биле шаңдалышкан, РСФСР-нің аалдыгы артизи деп бе-

көрүктүлөргө 1954 чылдың март 11-де болган. Ул хуң көрүктүлөргө утулдурус болуп арткан. Оон бээр 22 ажыг чылдар өткөн-даа болза, Тыва АССР-нің улуустук артизи Н. Одай-оол ул шийде кол мадырларың бирөөн Горю-вичиңиң монологу ам бешин орус, тыва дылдарга чугаалап олурары кайтамчы. Ол ший-тыва артистерге улут өөрдигилг школа болуп ар-канын демдегээр ужурут бис.
И. С. Забродиниң тургускан 80 ажыг шийлериниң 63-жы тыва театрың репертуарыңа хамааркыр. Оларның аразында «Бустушун», «Малыновкага болган куд», «Назар Будахмур», «Иркутск болган төөгү» дээр эң-не-даа шийлерин адырмыс-ка-ла көрүктүлөргө эргим болган утулдурус.
1957 чыл. Бастыг театрыңа төөгүлөргө улут боолушкун болган Иван Степанович В. И. Ленинниң ову-хөвирин тыва театрың спешалыг, тыва артистниң күссөдөй-биле бот-

СПОРТ — СПОРТ — СПОРТ

Мөңгүн-Тайгада

Мөңгилг хоккейге Мөңгүн-Тайга районың бирги чери дээр маргылаа доолуган. Адаа 5 шийлек команда кырышкан.
Ийн хуа үргүлчүлүн маргылааның түнөйгөдө бирги черин район төвүнүн шийлек командазы алган, оларга ший-чир кубокту тываскан. Ийги черин «Малык» колхозтуу, үшкүзү—Мутур-Аксы ортумак школынң спортчулары алган. Шыдыраага район чемпиону илердире-биле маргылааны эгелзеп. Ында 16 шийлек шийдыраачы киркич турар.
Д. Конгар, Ч. Сотпа, Х. Каа-оол адымында кымга-даа ут-турбаа.
Х. КОНГАР.

УЖУРАЖЫШКЫН

Ак-Довурак хоорайның хөстүг хуреш мөгелери, баскет-боллустар Төзүн суурга аал-дып келди. тус черияң спортчулары-биле эң хуузууң ужуражышкын чоруткан.
Анык хоорайның төлөөлери бай-тайгаларың чыгар-биле удуз алгашар. Ылаңгыг хөстүг хурешке Ак-Довурак-чылар мергежалдыг көргөс-көн. Адаа ССРЭ-нің спорт мастери Федор Ондарың селымкыны улу.
Акы-Барам сууруң хок-кейжилери биле Төзүн шийлек командазың хуузу ужуражышкын болган. Адаа аалчылар 7:4 санга удуз ап, эң билектедилг көргөскөн.
П. СЕДН-ООЛ.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

ЯНВАРЬ 6-ДА МОСКВАДАН

12.00—Дамчыдылгалар программасы. 12.05—Медээлер. 12.10—Школыңга. Соңуургактарың турнары. 12.55—Петро-павловск — Камчатканың телевидение студиязың программасы. 13.45—«Музыкалыг кино». 14.15—«Силерниң тагаларыңар бугаар». 14.40—Өңүг телекөргүзүг. Каттыгың чыг теленовэлаларың баштайгы көргүзүг: «Шити хана», «Фонтан», «Часкы хат». 15.40—15.50—Часпар. 15.50—«Ору-дүш» деп уран чүтү фестивалы. Түнөк концерт. Кремль-диз сөөдөлөр Ордундан дамчыдыла. (Бижидиле). 18.00—«Уе». Информастыг программ. 18.30—Өңүг телекөргүзүг. «Эң чараш кораблдер». Уран-чечен телефильми баштайгы көргүзүг. 1-ти серия. 19.50—«Хүнүң медээлери». Кино-журнал.
КЫЗЫЛДАН
20.00—«Тываның медээлери». Информастыг программ. 20.35—Документалдыг фильм. 20.55—«Киж болган хооб-лу». Дамчыдыла.
МОСКВАДАН
21.30—Дамчыдылгалар программасы. 21.35—Өңүг теле-көргүзүг «Талкы каптаны». Уран-чечен фильмин баш-тайгы көргүзүг. 23.00—«Уе». Информастыг программ. 23.30—23.40—Часпар. 23.40—01.20—Совет миллияның болган ССРЭ-нің ИХМ кезектериниң бот-тымын уран чүтүлүп Бүтү-өлкөс фестивалың лауреатарың түндөс кон-церти.

АГААР
Бөгү республикага булду-таар, солгу районга биче хар чаар. Хат копкаа, Агаар-ның температурасы дагыт
редатор В. С. ШАРАВИН.

АГААР
Бөгү республикага булду-таар, солгу районга биче хар чаар. Хат копкаа, Агаар-ның температурасы дагыт
редатор В. С. ШАРАВИН.

АГААР
Бөгү республикага булду-таар, солгу районга биче хар чаар. Хат копкаа, Агаар-ның температурасы дагыт
редатор В. С. ШАРАВИН.

АГААР
Бөгү республикага булду-таар, солгу районга биче хар чаар. Хат копкаа, Агаар-ның температурасы дагыт
редатор В. С. ШАРАВИН.

АГААР
Бөгү республикага булду-таар, солгу районга биче хар чаар. Хат копкаа, Агаар-ның температурасы дагыт
редатор В. С. ШАРАВИН.

АГААР
Бөгү республикага булду-таар, солгу районга биче хар чаар. Хат копкаа, Агаар-ның температурасы дагыт
редатор В. С. ШАРАВИН.

АГААР
Бөгү республикага булду-таар, солгу районга биче хар чаар. Хат копкаа, Агаар-ның температурасы дагыт
редатор В. С. ШАРАВИН.

АГААР
Бөгү республикага булду-таар, солгу районга биче хар чаар. Хат копкаа, Агаар-ның температурасы дагыт
редатор В. С. ШАРАВИН.

ЯНВАРЬДА ЧАА КИНОЛАР

Г. Бакаловуң «Карпухия» деп тоолууң бугаар мыдыг аттыг кинолу «Ленинград» киностудия үндүргөн. Киж болган хообу, бурууд болган буруу чок чоруп, кижилер мөзү-шын дугайында сактыг салымшыкың чугу-ла айтыргалары «ук кинода кол чери эелер берген».
А. С. Пушкинниң «Руслан биле Людмила» деп шүтүлгө-лүнө үндөпкел ший серия-лыг тоол-кинолу «Мосфильм» киностудияга тургускан. Кино-вуц режиссеру—А. Пугач. Ук кинода чугуа Руслан биле Людмилаың шыакшы-лын эвес, харын орус улу-стүг напалоп мадыры кыл-дыр Русланны көргөскөн. Пе-дөгеттерин халлашкымын-де Кавети камгалаанын оон каар салар.
Русланны ролюн Москва-ның Ермолова аттыг шия те-атрының артизи Валерий Ко-лосов ойнап. Людмилаың ролюн бир-ле дугар кинода ойнап турар Наталья Петрова күрсөткөн.
1969 чылда «Чекист дуга-йында тоолу» деп кинолу бичи көрүктүлөргө көргөн. Совет разведчик Николай Гертини дугайы мыда чу-

Хой чылдар дурсууңа дла-зашкыныр түнөк чок бол-ган. Бир-ле катан оон хө-чү журналист экин Григорий Хитровиң ортөгөн поеджон камгалап алган ады олодуг дугайында чугула фактыны динчидиле. Оларны совет сол-даттар камгалап алган, өзүм чок Иванниң деп алган, уру-длар бажыңдыга алпарып-кан. Оларны аразында Бай-даның олгу чораның кым би-лар? Ынчанган Пнаис Пет-рович алды Иванниң-биле ужуражып чугаалап деп шийтирилген алган.
«Обселедг чажыды» деп кинолентада 20 чылдар үе-дине мрак Якутияга болган боолушкунлары көргөскөн. «Таджикфильм» киностудияга кинолу тургускан.
Режиссер Владимир Дел-сеевуң «Чырыдыг» деп кино-лентада эртенде микробио-логтарың ажылы көргөскөн. Рак азыгыларың тыг-тыг келгилер чыдааган-нарын тодарымыче олар-ның ажылы уланган. А. Довженко аттыг киностудияга кинолу үндүргөн.
Л. КАБАКОВА.

КЫСКА ШООДУГЛАР

Здэртир хавданан сыс-тып келген дерин чотушаан:
— Иял булду-дур — дээр.
БӨЛҮН АВТОРЛАР
Чаа-ла шулук бажын эгелен чоруту Шелер дээр болуң чогаалы алган тоол шулук чогаал талазы-биле мергежи-орар бир экинге көргөскөн.
— Тыя улустун «Алдын кушкан» деп тоолун шулуксу-дуп бижжон-дир сен, ол экин-дир, мычала-даа А. С. Пуш-кинниң «Алдын балымыдан» шуруглары колдыг араак бижжон-дир сен—деп, эки сумени берип келди Шелер үе кырып харылаан:
— Ында доомай чү боор, бөлүк авторларың чогаал-ды база турар-ла болгай.
О. ДОПУШКА.

Здэртир хавданан сыс-тып келген дерин чотушаан:
— Иял булду-дур — дээр.
БӨЛҮН АВТОРЛАР
Чаа-ла шулук бажын эгелен чоруту Шелер дээр болуң чогаалы алган тоол шулук чогаал талазы-биле мергежи-орар бир экинге көргөскөн.
— Тыя улустун «Алдын кушкан» деп тоолун шулуксу-дуп бижжон-дир сен, ол экин-дир, мычала-даа А. С. Пуш-кинниң «Алдын балымыдан» шуруглары колдыг араак бижжон-дир сен—деп, эки сумени берип келди Шелер үе кырып харылаан:
— Ында доомай чү боор, бөлүк авторларың чогаал-ды база турар-ла болгай.
О. ДОПУШКА.

Здэртир хавданан сыс-тып келген дерин чотушаан:
— Иял булду-дур — дээр.
БӨЛҮН АВТОРЛАР
Чаа-ла шулук бажын эгелен чоруту Шелер дээр болуң чогаалы алган тоол шулук чогаал талазы-биле мергежи-орар бир экинге көргөскөн.
— Тыя улустун «Алдын кушкан» деп тоолун шулуксу-дуп бижжон-дир сен, ол экин-дир, мычала-даа А. С. Пуш-кинниң «Алдын балымыдан» шуруглары колдыг араак бижжон-дир сен—деп, эки сумени берип келди Шелер үе кырып харылаан:
— Ында доомай чү боор, бөлүк авторларың чогаал-ды база турар-ла болгай.
О. ДОПУШКА.

Здэртир хавданан сыс-тып келген дерин чотушаан:
— Иял булду-дур — дээр.
БӨЛҮН АВТОРЛАР
Чаа-ла шулук бажын эгелен чоруту Шелер дээр болуң чогаалы алган тоол шулук чогаал талазы-биле мергежи-орар бир экинге көргөскөн.
— Тыя улустун «Алдын кушкан» деп тоолун шулуксу-дуп бижжон-дир сен, ол экин-дир, мычала-даа А. С. Пуш-кинниң «Алдын балымыдан» шуруглары колдыг араак бижжон-дир сен—деп, эки сумени берип келди Шелер үе кырып харылаан:
— Ында доомай чү боор, бөлүк авторларың чогаал-ды база турар-ла болгай.
О. ДОПУШКА.

Здэртир хавданан сыс-тып келген дерин чотушаан:
— Иял булду-дур — дээр.
БӨЛҮН АВТОРЛАР
Чаа-ла шулук бажын эгелен чоруту Шелер дээр болуң чогаалы алган тоол шулук чогаал талазы-биле мергежи-орар бир экинге көргөскөн.
— Тыя улустун «Алдын кушкан» деп тоолун шулуксу-дуп бижжон-дир сен, ол экин-дир, мычала-даа А. С. Пуш-кинниң «Алдын балымыдан» шуруглары колдыг араак бижжон-дир сен—деп, эки сумени берип келди Шелер үе кырып харылаан:
— Ында доомай чү боор, бөлүк авторларың чогаал-ды база турар-ла болгай.
О. ДОПУШКА.

Здэртир хавданан сыс-тып келген дерин чотушаан:
— Иял булду-дур — дээр.
БӨЛҮН АВТОРЛАР
Чаа-ла шулук бажын эгелен чоруту Шелер дээр болуң чогаалы алган тоол шулук чогаал талазы-биле мергежи-орар бир экинге көргөскөн.
— Тыя улустун «Алдын кушкан» деп тоолун шулуксу-дуп бижжон-дир сен, ол экин-дир, мычала-даа А. С. Пуш-кинниң «Алдын балымыдан» шуруглары колдыг араак бижжон-дир сен—деп, эки сумени берип келди Шелер үе кырып харылаан:
— Ында доомай чү боор, бөлүк авторларың чогаал-ды база турар-ла болгай.
О. ДОПУШКА.

Здэртир хавданан сыс-тып келген дерин чотушаан:
— Иял булду-дур — дээр.
БӨЛҮН АВТОРЛАР
Чаа-ла шулук бажын эгелен чоруту Шелер дээр болуң чогаалы алган тоол шулук чогаал талазы-биле мергежи-орар бир экинге көргөскөн.
— Тыя улустун «Алдын кушкан» деп тоолун шулуксу-дуп бижжон-дир сен, ол экин-дир, мычала-даа А. С. Пуш-кинниң «Алдын балымыдан» шуруглары колдыг араак бижжон-дир сен—деп, эки сумени берип келди Шелер үе кырып харылаан:
— Ында доомай чү боор, бөлүк авторларың чогаал-ды база турар-ла болгай.
О. ДОПУШКА.

Болгар керамика байырлалы

СОФИЯ. Бурунуң мур-кунда болгар черге кайгачык-ла шөөр кижжи чурттап чо-раз. Адаа-ла пар кончук ча-раш дүрүлөлдөр кылдыр оон холдарыңдан чааттыңдыр бү-дүп турган. Ыдыг бир тоол-чургу чугаа бар. Чүс-чүс чыл эрсе-даа, болгария керамика-зы-биле биз-ле олчазан ал-гадым-мактадып турар. Пресла-втын, Бусинини, Трояның ои-он чуручулары уран чүлөдүң

бөлүгү чогаалдарын тургузу-п турар. Олар чылдың-на кыжын Софиага баргаш, чаңчылкан керамика байырлалыңа чы-гылар.
Болгарияның хамык булуң-нарының керамика мастерле-ринден келген чогадылгар казасталга уран чүлөүлүн дел-гелге залынга хо удааа ма-дык-мөлдүк сынган. Шил хо-мудаларга, ажык делгирлерге чүлө-бүрү сервизтерин, аза-

застааш, солун дуржулгалар-ны кылып эгелзептер.
Оолдар чаа үнгөн чадаң ха-дымыгаштарга пөштүк будуун чышыр мадал алганнар. Бир чыл болгаш көөргө, чышыр шарып каан пөш будунтары барып шүптүзү хадылаада чышыр «экири» берген болган. Ылш саны-ла ийи адыр баштыг болу берген. На-жам пөш баштары быныга бээр, хады бажым окура ке-лип изилкенир. Оок соонда школаның ыяш естүрер чери-ге «пионерлерниң хады-пөш-

Кинотеатрларда

«НАЙРАЛ»: «Арга-арыг баллаады» 10.00, 11.55 (бичи залга), «Ылашкылаа чогууча» 11.45, 13.30, 15.15, 17.00, 18.45, 21.00. «Келер үе дугайында сактымшыклар» 13.45 (бачи залга) шактарда.
«КАА-ХЕМ»: «Эрте-бурунгу тоол» 11.00, 13.10, «Кабрия-ның дүниер» 15.00, 16.50, 18.40, 20.30 шактарда.
«ВОСТОК»: «Мени тып, Ле-ни!» 11.00, 13.15, «Дуу таа, динчадар» 15.00, 16.50, 18.40, 20.30 шактарда.
«ПИОНЕР»: «Адыр мапа!» 9.00, 12.40, «Хүн бүрү-ле ужу-раддар» 14.40, 16.40, «Зиморо-док» 10.30, 18.40, 20.40 шак-тарда.
КОМПЛЕКСИЛГ ЭКСПЕ-ДИЦИНЫҢ КУЛЬТУРА БА-ЖЫНЫ: «Джо дор индей-жың өтөгөн» 13.00, «Даурия» (1-ти, 2-ти кезектери) 15.00 шактарда.
«СОВЕТ ТЫВАНЫҢ 10 ЧЫ-ЛЫ» КУЛЬТУРА БАЖЫНЫ: «Давиди бажым» 14.00, «Ан-ва» төлөмдөс» (1-ти, 2-ти кезектери) 19.00 шактарда.

РЕДАКЦИЈАНЫҢ АДРЕСИ

Кызыл. Шетинкин-Бравченко куумчузу, бажын № 3. ТЕЛЕФОННАРЫ: Редакторун 24-63, редакторун оралакчыларың 35-24, про-дация кылдының 23-54, харымсалгалыг секретарың 23-35, партияж амылары кылдының 37-13, культура кылдының 23-54, кыз эжил-агы кылдының 21-47, үсөтүр кылдының 22-64, кагаз кылдының 41-27, информация база совет тургузу кылдының 20-60, бухгалтерия-ның 31-75, корректорларың 27-41. Солун келбей барганга 32-75. Телефонче алгаар.
Тыва АССР-нің Министрлер Чөвүлелиң чазында Тываның ном үндүтөр чериниң республика типографиязы (Кызыл, Шетинкин-Бравченко куумчузу 1), ТС-01438.

Солун неделяда 6 катан үнөр

Пар-ама 2 Тираж 15368. Чагыт № 44.
ТС-01438.